

Úvodní slovo

Vážení čtenáři, jsme rádi, že jste se rozhodli následující chvíle strávit ve společnosti nového čísla časopisu Ventil, periodika Mladých sociálních demokratů. My všichni, kteří jsme na novém čísle spolupracovali (a bylo nás, věřte mi, přes 20), doufáme, že to nebude společnost nudná.

Nové číslo časopisu Ventil má „v rukávu“ přichystáno spoustu zajímavého. I toto číslo má ambice vyjadřovat se k aktuálním událostem prostřednictvím levicového či středového pohledu na svět. Z domácí politiky se ani tentokrát nevyhneme tématu modernizace sociální demokracie a moderní nekomunistické levice.

Zajímavým námětem nejen pro Pražany je určitě i kauza „Kaplického knihovny“ na Letné. S jejím provokativním „organickým“ vzhledem se na stránkách novin a časopisů setkali snad všichni z Vás. Tématem, které se nás bytostně dotýkalo a které nás vyburcovalo k reakci, byl i nepovolený pochod pravicových radikálů pražským židovským městem. V zahraniční nenecháme bez pozornosti problém Kosova nebo namátkou polské parlamentní volby.

Je mojí radostí Vás informovat, že Ventil k Vám v tomto čísle promluví nejen česky a slovensky, ale i anglicky. Jeho trojjazyčnost odráží fakt, že na jeho přípravě kromě nás, Čechů, pracovali též naši přátelé a kamarádi ze Slovenska, Srbska či Běloruska. Ventil se tak s trochou nadsázky stává i předobrazem sjednocující se Evropy jako místa, kde si lidé různého původu, vyznání či orientace k sobě učí hledat cestu, rozvíjet to, co je spojuje a navzájem se obohacovat.

Příjemné čtení Vám přeje
Jakub Štědroň

Neprošli!

Obavy z pochodu mladých neonacistů prastarou židovskou čtvrtí se nenaplnily. Ti, kteří holocaust neuznávají, či alespoň relativizují, tak byli „uchráněni“ před osobní konfrontací s těmi, kteří ve vyhlazovacích táborech ztratili velkou část

svých rodin, přátel či partnerů.

Jak by vlastně pravicový radikál reagoval na takové setkání? Přinutil by ho rozhovor s přeživším změnit jeho názor? Byl by si schopen připustit, že krajně pravicový způsob uvažování nevyhnutelně směřuje k

Lidé si v centru Prahy připomenuli památku obětí Křišťálové noci před 69 lety.

Jak došlo k tomu, že na nás ulpěla nálepka takzvaného kryptokomunismu?

Modernizační dokumenty jasně hovoří o potřebě rozptýlit podezření, že ČSSD je kryptokomunistickou stranou. Musíme si ale položit otázku, zda se jedná pouze o plané podezření, nebo zda sama strana k němu nezavdává příčinu tím, že někteří její představitelé používají postko-

munistickou rétoriku, že jejich slovník, gesta a způsoby vystupování vyvolávají příliš silné asociace na tragickou dobu normalizace 70. a 80. let. Na jedné straně je třeba odmítnout antikomunistické hony na čarodějnice, na straně druhé je ale třeba zachovávat jistou míru obezřetnosti zejména vůči lidem s dlouhodobou komunistickou minulostí. Je také třeba projevovat větší míru citlivosti pro symbolicko-morální dimenzi politiky, respektovat velká vyprávění o utrpení české společnosti pod zločinnou komunistickou diktaturou a zachovávat pietu vůči jejím obětem.

Hrozí nám kryptokomunismus nebo postkomunismus?

Pojem kryptokomunismu, který
/pokračování na straně 2/

Teze o jednotě levice by měla být tabu.

podobným tragédiím, které tak moc poznamenaly uplynulé století? V sobotu se takové „setkání“ neuskutečnilo. Naštěstí. Děsivá představa jejich rytmického marše a dunivá ozvěna dlažebních kostek byla dostatečným mementem. Společnost se vzbouřila k nevídanému aktu solidarity. Členové židovských organizací, politici, umělci, intelektuálové, studenti, důchodci, maminky s dětmi, cizinci žijící v Praze i turisté. Ti všichni se v šedivém, deštivém dopoledni setkali v ulicích pražského Josefova, aby si připomenuli historii. Jedním z řečníků na provizorním pódiu byl i primas české katolické církve kardinál Miloslav Vlk. Prezident Klaus povzbudil přítomné alespoň dopisem. Český zemský rabín Karol Sidon upozornil, že stejnou pozornost je třeba věnovat i útokům na Romy. Další část pietního shromáždění pokračovala přímo na Staroměstském náměstí i v přilehlých ulicích.

Praktikující židé naštěstí nemuseli řešit otázku, zdali náboženský příkaz světit sobotu absencí fyzické práce může být porušen, stanou-li se obětí útoku. Shodli se, že ano. Potřeba obrany je důležitější. V sobotu je naštěstí bránily tisíce přítomných lidí. Výročí křišťálové noci tak v sobě poprvé po 69 letech neslo i semínko naděje. Zasadili ho paradoxně ti, kteří se svým pochodem chtěli na tuto tragickou událost navázat. Toto semínko v sobě nese poselství, že lidé již nic podobného nedopustí, protože jim v tom slušnost, respekt a tolerance zabrání. Naplní se tak snad i poselství, že člověk s pamětí není odsouzen k tomu, prožívat opět svá historická selhání.

Centrum metropole nakonec bylo svědkem nepokojů. Na několika místech došlo ke střetům mezi anarchisty a neonacisty, později i ke střetům levicových radikálů a poli-

Na demonstraci nechyběli ani členové MSD.

cistů. Policie ale svojí úlohu zvládla profesionálně a jejich 1 400 nasazených příslušníků si zaslouží poděkování. Po dlouhém dni následovala ještě delší noc. Přesto se Praha a s ní i celý národ druhý den probudily do rána, které bylo poněkud jiné než ta předešlá. Bylo to ráno, kdy jsme na sebe mohli být hrdí. Nedostavila se morální kocovina, bolest zad ani nevolnost žaludku. Stali jsme se opět o něco demokratičtějšími a vyspělejšími. Na cestě k vysněné „normálnosti“ jsme opět o něco blíž. Zkoušku dospělosti jsme zvládli. Nacisté židovským městem neprošli!

Jakub Štědroň a Petr Dolínek

/pokračování ze strany 1/

používá materiál o změně značky ČSSD (rebranding) je poněkud zavádějící. Doslova vzato je kryptokomunistou skrytý komunista, který se nahlásí ke své komunistické orientaci a infiltruje ostatní organizace, které pak rozkládá zevnitř. Moje teze naopak je, že nám hrozí nikoli spiklenecký kryptokomunismus, ale amorální a cynický postkomunismus. Studená válka totiž představovala nejen politický konflikt, ale zejména konflikt morální, představovala střet dvou vizí moderní společnosti, vize liberálně demokratické a vize totalitární neboli radikálně demokratické, kterou představovala komunistická ideologie.

Debata o vyrovnání se s komunistickou minulostí je v každé postkomunistické zemi velmi citlivá, přičemž platí, že názorové pozice se pohybují od krajního antikomunismu k pragmaticky pojaté kontinuitě s komunistickou minulostí. Na jedné straně stojí stoupeneci různých lustračních zákonů, na druhé straně pragmatičtí postkomunističtí manažeři.

Moderní nekomunistická levice se musí hlásit k politickému liberalismu

Klíčovým kritériem pro moderní post-studenoválečnickou sociální demokracii je, že musí vycházet z

idejí politického (nikoli ekonomického) liberalismu. Politický liberalismus představuje teorii ústavní vlády, se kterou přišel americký politický filosof John Rawls, přičemž v americkém politickém diskursu je liberalismus synonymem pro levice.

Klíčovou roli v soudobé demokratické teorii hraje pojem liberální demokracie. Představuje syntézu původního nedemokratického liberalismu (teorie ústavní vlády a teorie právního státu – Locke, Montesquieu) a neliberální demokracie (Rousseau). Zatímco liberalismus hlásal původně koncepci ústavní kontroly politické moci a koncepci základních práv, demokracie hlásala koncepci vlády lidu, respektive většiny. Teprve v druhé polovině 19. století se političtí myslitelé (John Stuart Mill) dopracovali k závěru, že humánní politický systém musí obsahovat oba dva tyto aspekty, jak vládu práva, tak i demokratickou participaci.

Studená válka a pád marxismu

Studená válka představovala, přinejmenším v Evropě, velký morální střet mezi západními idejemi liberální demokracie a komunistickým pojetím demokracie lidové, popřípadě socialistické. I když badatelé vedou spory o tom, do jaké míry byla za zločiny komunismu odpovědná původní marxistická doktrína – většina se domnívá, že

rozhodující roli zde sehrál tradiční ruský imperialismus, který pouze nabral podobu imperialismu sovětského – přesto je vliv marxistické inspirace na potlačování lidských práv nesporný. Byl to Marx, nikoli až Lenin, kdo odmítl buržoazní koncept lidských práv, a kdo přišel s koncepcí diktatury proletariátu. Ta měla svůj historický předobraz v jakobínské diktatuře Velké francouzské revoluce. Obě tyto koncepce představovaly formu totalitární demokracie.

Sociálně demokratické strany byly v padesátých letech, na rozdíl od radikálně levicové inteligence, loajální vůči ideji obrany svobodného světa a Západu proti sovětskému expanzionismu. Výrazně se podílely na konceptu humanizace kapitalismu cestou budování sociálního státu. Zlom nastal na přelomu šedesátých a sedmdesátých let, kdy pod vlivem studentského hnutí a později ropných krizí rostl význam levicových frakcí, které začaly zpochybňovat (sociálně) kapitalistickou cestu vývoje. Ty byly masivně podporovány univerzitními intelektuály, kteří z 90% zastávali marxistické názory. Ještě na počátku 90. let se Henry Kissinger obával, že do deseti let bude celá Západní Evropa eurokomunistická.

Pád železné opony ale přinesl definitivní zhroucení marxistických konceptů. Je velmi příznačné, že to byl bývalý marxista Anthony Giddens, kdo zformuloval koncept Třetí cesty Tonyho Blaira. S pádem komunismu definitivně padla idea, že kapitalismus může být nahrazen jinou společensko ekonomickou formací, jak se ještě na začátku 70 let mylně domnívali nejen komunisté, ale dokonce i demokratičtí socialisté. Spor mezi levicí a pravicí se stal sporem o sociální humanizaci kapitalismu.

Obroda ČSSD a vyrovnání se s komunisty

V roce 1990 udělala obrozená ČSSD fatální chybu, když odmítla kandidovat do voleb na kandidátce Občanského fóra. Tím se odřízla od hlavní demokratické síly ve společnosti a přišla o morální kapitál polistopadové revoluce. V OF pak nebyla žádná významná politická síla, která by zabránila Václavu Klausovi v jeho ovládnutí a de facto transformaci OF do podoby ODS. ODS se tak stala morální dědičkou revoluce z roku 1989 a získala tak komparativní výhodu netušených rozměrů. ODS se také podařilo veřejnost přesvědčit o identifikaci antikomunismu s ekonomickým neoliberalismem.

ČSSD se naproti tomu formovala jako konfederace všech politických sil, které byly proti Klausovu neoliberalismu. Zároveň ale čelila zoufalému nedostatku kádrů, neboť nejkvalitnější lidé přešli z OF do ODS. Z tohoto důvodu zaujala ČSSD více než vstřícnou personální politiku k řadě bývalých komunistů. Spolu s jistě potřebnou radikální protivládní rétorikou to vedlo k problematickému výsledku. Na veřejnosti to někdy působilo tak, jakoby ČSSD zpochybňovala samotnou transformaci naší společnosti a dovolávala se nostalgie po minulém režimu. Tady někde jsou kořeny našeho image jako kryptokomunistické strany.

Problém nastal, když ČSSD vstoupila do vlády a musela začít dělat realistickou ekonomickou i zahraniční politiku.

Neustále narážela na problém, že různí nostalgikové po dobách minulých se s tím odmítali smířit a zakládali různé levicové frakce, platformy i Asociace autentických sociálních demokratů, nebo jak se jmenovali.

Problematika spolupráce s KSČM

Odpovědnost za kryptokomunistický obraz ČSSD se v pravicových médiích nespravedlivě klade na bedra současného předsedy Jiřího Paroubka. On byl ale jako premiér ve složité situaci, musel čelit zradě koaličních partnerů (zejména KDU ČSL), kteří mu vypověděli loajalitu a otevřeně hlasovali s ODS. Chybou bývalého premiéra nebyla skutečnost, že využíval komunisty při hlasování ve sněmovně, ale že to nedokázal veřejnosti vysvětlit způsobem, který by byl citlivý k její antikomunistické morální symbolice.

Jak postupovat ve vztahu ke komunistům nadále? Především je třeba odmítnout myšlenku, že bychom s nimi mohli jít do otevřené vládní spolupráce. Má to řadu důvodů.

Z historie víme, že komunistické strany měly charakter názorových sekt, které vyvíjely konspirační činnost spočívající mimo jiné v infiltraci sociálně demokratických stran. Tento fakt představuje výrazné riziko v situaci, kdy je sociálně demokratická strana nucena v rámci prosazení svého programu takticky spolupracovat s komunisty, neboť si nemůže být jistá loajalitou všech svých členů. Vládní spolupráce s komunistickou stranou by byla možná pouze za podmínky, kdyby sociální demokracie měla ve vládě funkci totálního mocenského hegemonu, který by komunisty totálně válcoval. Teoreticky je takováto hegemonie možná, ale prakticky ji brání skutečnost, že odhadem asi polovina sociálních demokratů má za sebou komunistickou minulost, což jednak vytváří určitá bezpečnostní rizika a také se stává zdrojem zneklidnění veřejnosti.

Rozhodl jsem se proto zformulovat následující tezi: že strategická a hodnotová spolupráce s KSČM je morálně nepřijatelná, přijatelná je pouze taktická spolupráce na prosazení konkrétních věcí ve sněmovně. Příkladem nám může být spolupráce USA se Saudskou Arábií, která je založena na boji proti společnému nepříteli a nikoli na společně sdílených hodnotách.

Je třeba poukázat na skutečnost, že ačkoli KSČM vnějškově přijala pravidla parlamentní hry, jejich vnitřní dokumenty mluví jinou řečí, jak vyplývá mimo jiné z materiálů Teoreticko analytického oddělení KSČM panů Hellera a Formánka. Na jedné straně komunisté sice neprosazují formu diktatury proletariátu, na druhé straně se ale jejich představy o ideálním uspořádání společnosti nebezpečně blíží systému takzvané lidové demokracie z let 1945 až 1948. Jsou tedy v rozporu se současnou Ústavou České republiky, zejména s její klauzulí, že podstatné náležitosti demokratického systému jsou nezměnitelné. Rozdíl oproti extrémistické KSČ pana Zifčáka je v tom, že KSČM neusiluje o násilné svržení

/pokračování na straně 4/

/pokračování ze strany 3/

ústavního režimu, ale chce ho pouze změnit pokojnou cestou získání většiny ve volbách. Ani to však není v souladu s ústavou, neboť podstatné náležitosti liberálně demokratického režimu nemohou měnit ani parlamentní většiny.

V této souvislosti je třeba poukázat na smrtelné nebezpečí teze o takzvané jednotě levice, která hlásá, že komunisté a sociální demokraté jsou jen dvě větve jednoho levicového hnutí, které by spolu měly spolupracovat nebo se dokonce spojit!. Součástí politické korektnosti uvnitř sociální demokracie musí být zásada, že tato teze představuje absolutní tabu!

Má-li se sociální demokracie zbavit nálepky kryptokomunistické strany musí na tom sama zapracovat. Před-

vším si musí vytvořit vlastní normy vnitrostranické politické korektnosti. Sociálně demokratičtí politikové se musí vyjadřovat takovým stylem, používat takový slovník a takové symboly, aby dokázali přesvědčit veřejnost, že jsou moderními politiky 21. století a nikoli dinosaurů ze skansenu komunistické a demokraticko socialistické politiky 60. a 70. let. To se musí týkat především takových otázek, které nás odlišují od KSČM, jako je zejména vztah k EU, NATO, ke geopolitickým zájmům Západu, k odpovědné rozpočtové politice a k hodnocení minulého režimu. Je jistě nejen v zájmu ČSSD, ale i celé české politické scény, aby se tento proces de(post)komunizace naší strany zdařil.

Marek Německý

Historie sociálně demokratického hnutí: nejlepší propagace značky ČSSD

Příští rok si budeme připomínat několik významných výročí hnutí, jehož jsme jako mladí sociální demokraté součástí. Bude to shodou okolností rok, kdy všichni obyvatelé naší země pocítí důsledky ekonomické reformy středopravicové vlády, jejímž jediným důsledkem bude počátek demontáže sociálního státu. V této souvislosti se vzpomínka na patnáct mladých mužů, kteří se sešli 7. dubna roku 1878 v hospodě U zeleného kaštanu na Břevnově, aby založili Československou stranu sociálně demokratickou, stává čímsi víc než jen pouhou formalitou.

Při nahlédnutí do prvního programového vyhlášení mladé sociální demokracie samozřejmě narazíme na body dnes již nepříliš aktuální jako například požadavky volající po všeobecném a rovném hlasovacím právu, osmihodinové pracovní době, zákazu dětské práce atd. Zde je třeba zdůraznit vliv sociální demokracie na přijetí a realizaci všech výše zmíněných požadavků. Avšak v dalších programech nalezneme i nadále platné cíle, o jejichž dosažení socdem stále usiluje. Připomenu požadavek zveřejněný v prvním čísle Dělnických listů z roku 1872 volající po „přímém zákonodárství lidu“. Bohužel se zdá, že působením současné vlády, získají některé již realizované cíle našich předchůdců jako bezplatné školství nebo progresivní zdanění na aktuálnosti.

V době, kdy velká část obyvatel naší země odmítá politiku jako takovou, by se odhodlání těchto průkopníků demokratického socialismu mohlo jevit zbytečné ba dokonce hloupé a nepochybuji ani o tom, že by se našlo i několik komentátorů, kteří by se pokusili o jejich zesměšnění. Avšak nikdo nemůže sociálním demokratům upřít, při ohlédnutí na realizované kroky, značné úspěchy.

Neříkám, abychom se vraceli ke starým řešením. Jenom si myslím, že

Dům u Kaštanu - rodiště české sociální demokracie.

samotný cíl se příliš nezměnil. Právě připomenutím naší historie můžeme občanům České republiky dokázat náš dlouhodobý zájem na vytváření demokratické a sociálně spravedlivé společnosti. Každý z nás se určitě několikrát setkal s tvrzením o překonanosti a zastaralosti sociální

demokracie. Velká část společnosti je přesvědčena o nutné ztrátovosti sociálního systému, který podle nich slouží jenom k vyplácení sociálních dávek „těm co nechtějí pracovat“. Při odhlédnutí od značné stereotypnosti a samoučelnosti tohoto tvrzení musíme poukázat na silné stránky „státu veřejných sociálních služeb“ jak ho definuje Martin Potůček, který mimo jiné mluví o nutnosti „kultivace lidského potenciálu“ jako předpokladu rozvoje společnosti. Další inspirací nám může být Anthony Giddens, jenž ukazuje na ekonomické přínosy investic do lidského kapitálu. Sociální demokracie má, jakožto členka Evropské socialistické strany k dispozici programový materiál nesoucí jméno: Nová sociální Evropa, který jeden z hlavních cílů sociálního systému spatřuje v dosahování sociální inkluze, jenž ve svých důsledcích vede k zapojení exkludovaných skupin obyvatelstva nejen do společnosti, ale i do ekonomiky a vytváří předpoklady pro sociální a politickou stabilitu.

Toto vše naznačuje, že sociální systém nemusí být vždy důvodem deficitů státních rozpočtů, ale naopak konkurenční výhodou. Velmi bych uvítal veřejnou debatu nad budoucností našeho sociálního státu, která by vzala na vědomí i tyto argumenty. A kdo jiný než sociální demokracie by měl tuto debatu iniciovat.

Antonín Seidel

PRO – Stavba knihovny je jen otázkou zvyku

Již od první chvíle, kdy spatřil projekt českého rodáka Jana Kaplického světlo světa, byla česká společnost rozdělena do dvou diametrálně odlišných táborů. Ač dodnes jen málokdo z nás ví o projektu nové knihovny více, než jen to, jak by měla zhruba vypadat v exteriéru, hned se našli první skalní odpůrci, mezi nimiž se k mému velkému zděšení a politování ocitl i samotný český prezident.

Princip „Aha efektu“, který běžně v životě používáme především při hodnocení věcí výhradně z vnější strany, tedy opět nezklamal. Stačila prezentace několika málo barevných studií o tom, jak by měla budoucí budova Národní knihovny vypadat a už se spustila doslova nezadržitelná lavina kritiky a emocí. Každý Čech ihned zaujal stanovisko. Bohužel však jen málokdo na základě hlubších zkušeností, znalostí či alespoň širším obeznámení se s danou problematikou. Ano, nemusíme být všichni historici umění či architekti a také nemusíme mít stejný vkus, ale jistá dávka informovanosti ve věci, ke které se chceme veřejně vyjádřit, by nám chybět rozhodně neměla... Realita je však jiná.

Když si pročítám nejrůznější příspěvky, a to zejména ty ostře útočné, nevycházím z údivu, jak málo toho o architektuře a vůbec o historii umění někteří lidé vědí. Tak například. Nedávno jsem četla stať od jistého novináře, který ve svém článku označil stavbu Jana Kaplického za absolutní projev autorovy ješitnosti a dále si přisadil, že moderní architekturu nelze stavět v harmonii s přívlasky, jakými jsou například velkolepost, pompéznost, senzace či šok. Jiná stať zase pravila „fakt“ o tom, že architektura Prahy je krásná jen proto, že v ní všechno se vším koresponduje. A do třetice mne velmi pobavil názor jednoho pána, který se na projekt knihovny rozhněval jen proto, že mu bude knihovna kazit panorama Pražského hradu. Když tak zavzpomínám i na řadu některých verbálních projevů, musím se smát i brečet zároveň.

Ano, vždy, když usedám k odborné literatuře, stále se mi tiito lidé vrací. Například, když si pročítám počátky gotického umění. Ano, gotika, dnes již konzervativní klasika. Ne tak ve své době. Přihlédnou-li k trendům před-gotického umění, tedy umění románského a jeho striktně horizontálnímu a v dekoru velmi úspornému členění, které bylo na jednu vystřídáno ostrými vertikálami a různými příkrasami v podobě fiál a krabů, musím konstatovat, že o klidný pře-

PROTI – Knihovna na pražské Letné – otázky a odpovědi

Diskuse o novostavbě knihovny na pražské Letné dosáhla neobyčejné šířky – nikoliv ovšem ku prospěchu diskutované věci. Naopak, nejasnosti kolem soutěže samotné, rozporuplná hodnocení vzhledu stavby, otázka ochrany pražské památkové péče, otázky financování novostavby – to je jen základní přehled témat, o kterých se mnoho odborníků i laiků vyjadřuje pohříchu takovým způsobem, že dojít k logickému závěru bez emocí a podjatosti téměř není možné.

Nevidím smysl tohoto článku v tom, že pomůžu pomyslnou miskou vah převážít na jednu či druhou stranu. Chci nyní formulovat otázky a odpovědi na ně tak, aby každému, kdo si chce na věc vytvořit svůj vlastní názor, byl můj příspěvek ku pomoci.

Mezinárodní soutěž na novostavbu budovy národní knihovny nebyla první mezinárodní architektonickou soutěží vyhlášenou v České republice, jak se mnohdy tvrdí. Pokud by soutěž neskončila realizací budovy, určitě by to nebylo poprvé – stačí připomenou obdobný konec mezinárodní architektonické soutěže na ostravskou Karolinu. To se opravdu stává, že se soutěž na jednu stavbu opakuje a to nikoliv dvakrát, ale mnohokrát a bez výsledku – kolikátá bude plánovaná nová soutěž na dostavbu Staroměstské radnice? Není tedy žádnou svatokrádeží

mluvit o tom, že je možné soutěž opakovat a hledat další možnosti, jak celý problém řešit.

Ptám se, zda-li není více na místě litovat toho, že nebyla na výběr pozemků pro tak významnou instituci jakou je národní knihovna vypsána urbanistická soutěž? Považuji výběr staveniště na Letné bez předcházejícího ověření vhodnosti výběru z urbanistického hlediska za chybu. Soutěž, která by prověřila další možné lokality, popřípadě soutěž, která by řešila celou letenskou pláň jako celek, by zcela určitě eliminovala dnešní bezradné hledání „náhradního“ místa pro knihovnu.

Znáte důvody, proč je mezinárodní soutěž napadána některými architekty jako neregulární? Neobviňujeme ty, kteří protestují, z nepatřičné závisti, ale vysvětleme si to, co jim na postupu hodnotící komise vadí. Jednou z velmi striktních a opakovaně potvrzených podmínek soutěže byl požadavek neumísťovat objem národního konzervačního fondu do podzemních prostor a neuvažovat v návrhu o

Do posledního vývoje kolem Kaplického knihovny se vložil i pražský primátor Pavel Bém.

/pokračování ze strany 5/

chod nepochybně nešlo. Změna stylu byla doprovázena stejnou nevolí, jako je tomu dnes a bylo jen na tamních mistrech a právě jejich sebevědomí, jak moc a jak dobře dokázali své vize realizovat... Po několika letech si společnost zvykla, aby za několik desítek let čelila zcela novému „fantomu“, kterým byla renesance... Historie se opakovala a opakovala. Pokaždé však záviselo jen na umu a chcete-li egu autorů, dokázat prosadit a realizovat svou vizi. Proto se snad ani nemůže nikdo divit, že mne interpretace o neúměrném sebevědomí Jana Kaplického přijde laciná a smutná. Ne jinak tomu je i u tvrzení, že je Praha architektonicky sladěná. Tuto věc může říci snad jen člověk slepý, či těžce zrakově postižený. Opravdu k sobě konvenuje Prašná brána a Obecní dům? Barokní nástavba katedrály sv. Víta a její gotické základy? Sazka arena v jinak historizujících Vysočanech? Já myslím, že rozhodně ne. Všechny výše zmíněné objekty mají totiž mezi sebou větší rozdíl, než jedno staletí, zejména příklad první.

Praha je krásná. A je krásná přesně a právě proto, že je velkou syntézou všech možných architektonických stylů. Od umění románského po současnost. Praha je krásná pro svou nahodilost a dynamiku, kterou jí dává nespočet volně rozmístěných architektonických skvostů. Nechodíme přece za barokními památkami výhradně na Malou Stranu či za renesancí do středu města. Architekturu všeho stylu potkáváme volně procházejeme městem. Tu je stavba kubistická, tu barokní, tu historizující a tu moderní. Praha je tedy krásná pro svou přirozenost a „nesešňovanost“, například oproti silně usdlé Vídni.

A nakonec. Tvrzení, že nám Kaplického stavba bude bránit v rozhledu na Pražský hrad a hyzdit okolí mně přijde také trochu nesmyslná, dokonce i sobecká! Jedna věc je pohled na Hrad a druhá věc je pojem zvaný urbanistický vývoj. Když budeme k této problematice přistupovat takto sobecky, tak bychom mohli za chvíli začít rušit tramvajová spojení, tramvajové a autobusové zastávky, dopravní značky, semaforey, provoz na pozemních komunikacích. Vždyť to všechno nám vlastně kazí dojem ze všech historických památek. V tomto kontextu mne napadá například Clam Gallasův palác a okolo těsně projíždějící tramvaje! Také bychom mohli dopravním podnikům vyčítat, že tramvajovým úsekem ničí dojem z historické památky! Na druhou stranu však musíme respektovat vývoj a modernizaci lidské společnosti či některé ryze funkční principy. Proto se domnívám, že při rozumné dávce konsensu se dá v moderní společnosti existovat i v souladu s památkami a naopak. S názory, že Kaplického knihovna hyzdit okolí, striktně nesouhlasím. Stavba je to stejná, jako kterákoliv jiná. Je stejná, jako její uznávanější a o mnoho set let starší „kolegyně“ katedrála sv. Víta. Obě tyto stavby vznikly za účelem dobré věci a realizace jednoho velkého snu. Obě mají sloužit lidem. Obě jsou svým způsobem krásné. A vyvyšovat jednu na úkor druhé je hloupost. Je to stejné, jako když by někdo porovnával člověka středověkého se současným. Jsou diametrálně od-

žádných automatizovaných skladových systémech. Co to pro samotný architektonický návrh znamená? Tím, že musím uvažovat o klasickém skladování knih v policích s uličkami, narůstá podél nich objem kubických metrů celkové kapacity skladu. Zákaz rizika poškození knih podzemní vodou v suterénních prostorách nutil architektky řešit budovu knihovny jako dva poměrně mohutné objemy – sklady knih a samotné prostory čítáren a studoven viditelné nad úrovní povrchu ve stanoveném obvodu vymezeného budoucího staveniště.

Soutěžní návrh, který nerespektoval tuto základní podmínku, získává na rozdíl od ostatních soutěžních návrhů neregulérní výhodu – objem skladů minimalizuje použitím prostorově méně náročných automatizovaných skladových systémů a jejich umístění pod zem umožňuje tvarovat nadzemní část zcela svobodně, bez jakýchkoliv prostorových omezení.

Tuto možnost měli mít všichni soutěžící – toto je podstatou architektonické soutěže. Jestliže se podmínky v průběhu soutěže mění ve prospěch favorizovaného návrhu, pak musíme hovořit o velice neférovém jednání – minimálně. Má pak takto zmanipulovaná soutěž svoji cenu?

Řešme také odděleně otázku prestiže jména vítěze mezinárodní soutěže. Praha přichází o možnost mít na svém teritoriu stavbu světoznámého architekta. Připomínám, že mnohdy zmiňovaný „tančící dům“ nevznikl na základě soutěže, ale prostě tak, že si investor vybral architekta, kterému důvěřoval. Nebylo zapotřebí stafáže mezinárodní soutěže. V Praze se snažilo prosadit svůj návrh více známých jmen „architektonického nebe“ – a neúspěšně. Nářky nad tím, že Praha tím ztrácí na své prestiži, slyšíme takto silně poprvé. Z faktu, že ne vždy se architektonický návrh nerealizuje, se stává téma mediální diskuse a důvod k demonstracím příznivců a odpůrců. Jde v tomto případě skutečně jen o architekturu?

Je snad pravdou, že ten, kdo odmítá novostavbu na Letné, nepřeje moderní architektuře, nebo má laik mlčet k tomu, jak se mu která budova líbí nebo nelíbí? Novostavba knihovny narušuje historické panorama pražské městské památkové rezervace vyhlášené pod záštitou UNESCO. Ten, pro koho argument ochránců vzhledu historické Prahy nemá cenu, musí také říci, jak vidí osud této rezervace. Je zbytečné ji dál udržovat? Je neúnosné nedovolit dnešním investorům měnit její podobu? Ano nebo ne? Byla celá diskuse o nevhodnosti výškových staveb na pankrácké pláni zbytečná?

Argument, že naši předkové neměli obavy vystavět v jádru staré Prahy, v těsné blízkosti dominanty Hradu další dominantu svatomikulášského chrámu, takový argument musíme považovat za správný jedině tehdy, když stejným dechem odsoudíme soudobou koncepci ochrany architektonických památek. Vždyť přece místo baroknímu chrámu udělala až demolice původní gotické a románské

lišní, ale oba to jsou lidé. Nakonec, osobnosti určitých stylů epoch vedle sebe mít pro porovnání nemůžeme, ale jejich architekturu ano. Proto prosím, neútočme na stavbu, která bude tvořit další dějiny našeho krásného českého umění a která se za čas stane stejně samozřejmou, jako je katedrála sv. Víta či chrám sv. Mikuláše popřípadě Obecní dům. Nebudme po dvou tisících let stejně slepí a nezkušení, jak tomu v historii zatím doposud bez výjimky vždy bylo! Jsme moderní společenství, tak se podle toho chovejme!

Michaela Košťálová

stavby – postupujme tak i dnes! Souhlasíte, ptám se těch, kdo se pohoršují nad staromilstvím dnešních ochránců památek. Jen na okraj – chrám na Malé straně nevznikl na základě mezinárodní soutěže, ale na přání investora, který si vybral svého architekta.

Díky mezinárodní soutěži vyplynulo na povrch mnoho osobních politických a uměleckých ambicí. Potlačuje se snaha hledat v běhu věcí jistou regulérnost a spravedlnost. Nehledejme černé nebo bílé stanovisko. Přiznejme si, že věci nešly tak, jak mají jít a snažme se o nápravu.

Martin Cícha

TISKOVÉ PROHLÁŠENÍ

Praha, 10. listopadu 2007

Mladí sociální demokraté z Prahy kritizují primátora P. Béma pro jeho postup ve vztahu k Národní knihovně na Letné

Pražští Mladí sociální demokraté (MSD Praha) považují za nutné v probíhající diskusi o projektu stavby Národní knihovny na Letenské pláni zcela oddělit i samostatné okruhy.

1. Funkční, estetickou a společenskou stránku projektu arch. J. Kaplického. MSD Praha oceňuje řešení prostoru knihovny, který **bude zvláště studenty a mladými lidmi vnímán jako svobodný a tvůrčí prostředí**. Dále se MSD Praha domnívá, že takto nekonvenční stavba vzbudí pozornost odborníků i veřejnosti v zahraničí, zvýší povědomí o Praze a podpoří turistický ruch. A konečně, ještě intenzivněji než v případě Tanziho domu stavba Národní knihovny dle Kaplického projektu podpoří celospolečenskou diskusi o architektuře, památkové ochraně a rozvoji Prahy, což bude přínosem k fungující občanské společnosti.

2. Mezinárodní soutěž na projekt Národní knihovny. Soutěž byla vyhlášena podle pravidel UNESCO a Mezinárodní unie architektů (UIA) a podle těchto pravidel pouze UIA může posoudit regulérnost soutěže. K regulérnosti soutěže ostatně bylo 4. 6. 2007 vydáno prezidentem UIA souhlasné stanovisko. MSD Praha jsou proto přesvědčeni, že **primátorem jmenovaná "expertní právní skupina" nemá žádné oprávnění rozhodovat o regulérnosti mezinárodní soutěže**.

3. Skandální postup primátora hl. m. Prahy P. Béma k projektu Národní knihovny na Letné. MSD Praha nepovažují za skandální pouze **primátorovo bezcharakterní chování**, které bylo v uplynulých týdnech zdokumentováno v tisku a dalších médiích: povodní nadšený souhlas s Kaplického projektem, po té blokování projektu pod neupřímnými malichernými záminkami a konečně otevřený zásadní nesouhlas s projektem.

Celá kauza navíc **odhaluje bezkonceptnost primátorovy práce na rozvoji města**. Až 7 měsíců po regulérním dokončení mezinárodní architektonické soutěže si primátor nátlakem vynutil pozastavení příprav a vytvoření expertních skupin, tj. společné platformy hl. m. Prahy, Ministerstva kultury a Národní knihovny s významnou pozicí primátora (například jmenuje a odvolává členy expertních skupin).

Stavbu Národní knihovny je třeba vnímat v kontextu rozvoje celé Letenské pláně, tj. v návaznosti na projekty Městského okruhu, národního fotbalového stadionu a oceána (nebo jiného projektu pro prostor bývalého Stalínova pomníku). Na tuto připomínku vznesenou 20. 9. 2007 zastupitelem MSD Karlem Klímou primátor P. Bém odpověděl, že urbanistická studie rozvoje Letné se teprve připravuje. Dle primátora by měla být práce týmu a expertních skupin dokončena do konce roku 2007, zatímco urbanistická studie bude k dispozici až v roce 2008.

MSD Praha mají za to, že postup hlavního města měl být přesnější: nejprve vytvoření urbanistické studie, s jasně formulovanými požadavky hl. m. Prahy zahájení jednání ve společné partnerské platformě Národní knihovny, Ministerstva kultury a hl. m. Prahy a na základě této dohody mezinárodní architektonické soutěže bez vměšování primátora.

Václav Klusák, místopředseda pro média MSD Praha

Zásadovost podle Kalouska

Vládní reforma veřejných financí ruší limit na odepisování služebních automobilů ve výši 1,5 milionu. Ministr financí Miroslav Kalousek a celá lidová strana tak dovádí k dokonalosti bonmot o tom, jak je možné stát se trpaslíkem slezením z ramen svého předchůdce. Slézají totiž z ramen vlastních, neboť onen limit je dítětem reformy Špidlovy vlády z roku 2003, na které se za lidovce obzvláště aktivně podílel právě Kalousek. Není to jediný případ lidovecké „sebereflexe“. K zrušenému limitu můžeme připočítat např. společné zdanění manželů či nebohé registrační poplatky...

Kalousek navíc obhajuje zrušení limitu podivnými argumenty – prý dojde k odstranění deformace trhu, tj. zvýhodnění jedněch (levnějších) automobilů před druhými (luxusními). Kdyby byl Kalousek důsledný, musel by ve stejné „logice“ argumentovat i v neprospěch ekologických daní, tedy cílené tržní deformace v neprospěch relativně omezených statků.

Ale především, úlevy by měly být prioritně zaměřeny na oblasti, které podníčí vyšší efektivitu a hospodářský růst. V daňovém zvýhodnění luxusních automobilů však ani jedno nespátřuji.

Kalouskův další argument – výpadek daně z příjmů nahradí vyšší výběr DPH, čímž si nakonec státní kasa polepší – pak patří spíše do kategorie křížfálových koulí či zbožných přání. Vskutku dobrá vizitka „zásadového“ ministra!

Otakar Kalenda

Ministr financí Miroslav Kalousek

Kalouskovo daňové šarlatánství

Až do neděle 12. 8. jsem byl přesvědčen, že ministr financí Miroslav Kalousek (KDU-ČSL) patří v současné vládě „odborníků“ k těm, co snesou přísnější kritéria. Obzvláště jsem kvitoval jistý druh realismu, se kterým čelil těm nejšílenějším návrhům představitelů ODS. Vystoupením v nedělním pořadu Otázky Václava Moravce mě však přesvědčil, že se z vládního průměru, bohužel, nevymyká. Kalousek mě zklamal hned dvakrát. Poprvé, když se dopustil účelové lži tvrzením, že ČSSD měla ve volebním programu snížení daně z příjmu právnických osob (DPPO), a podruhé, když hájil, podle mého názoru překonané, pravicové dogma, že snižování daní je kompatibilní se snižováním vládního deficitu.

Pro vyvrácení Kalouskovy lži o snižování DPPO není nic jednoduššího, než citovat z volebního programu ČSSD, ve kterém se uvádí: „V oblasti DPPO zvážíme zjednodušení systému. Zachováme současnou úroveň efektivní sazby. Přehodnotíme však rozsah odpočitatelných položek od základu daně a v návaznosti na to i výši nominální sazby daně.“

Tyto citace se dají shrnout tak, že jakémukoliv snížení nominální sazby DPPO bude předcházet rozšíření daňového základu, aby efektivní sazba zůstala nezměněna. V žádném případě nepodezírám Kalouska z neznalosti. Vždyť on sám aplikuje analogický princip u daně z příjmu fyzických osob, kdy snižuje nominální sazbu na 15%, ale zároveň zvyšuje základ daně, takže faktická sazba (u zaměstnanců) činí přibližně 23,1%! Proč tedy Kalousek takto lacině ohlupuje občany?

Tvrzení o snižování daní a zároveň deficitu opřel Kalousek o konkrétní příklad snižování sazby DPPO (z 31% roku 2003 postupně až na 24% roku 2006) v ČR. Kalousek má pravdu v tom, že výnos DPPO souběžně se snižováním její sazby rostl (ze 118 mld. roku 2003 na 132 mld. roku 2004, 133,8 mld. roku 2005 a 138,3 mld. roku 2006), což na straně příjmů veřejných rozpočtů působilo tlak na snižování deficitu (za předpokladu zafixování veřejných výdajů). Tím však síla jeho argumentů končí. Výnos DPPO se totiž pravidelně zvyšoval již od roku 2001. Zvyšování výnosu tedy ani za mák nepřekážela sazba 31%! Navíc, když si porovnáme přírůstky daňového výnosu, zjistíme, že před snižováním sazby byly mnohem větší – posudte sami – přírůstek o: 26,4% roku 2001, 9,8% roku 2002, 11,6% roku 2003, 11,9% roku 2004 (při relativně vysoké sazbě 28%)... ALE pouze 1,3% roku 2005 (sazba 26%) a 3,4% roku 2006 (sazba 24%)! Průměrný přírůstek let 2001-2003 (15,93%) byl tak téměř třikrát větší než v letech 2004-2006 (5,53%)!

Mimochodem, v logice předchozího odstavce by se slušelo dodat, že snižování sazby DPPO v letech 2004-2006 šlo roku v ruce s částečným zvýšením základu daně (např. stanovením limitu pro odepisování automobilů).

Vládní koalice plánuje postupné snižování sazby DPPO až na 19%, přestože i někteří modří ekonomičtí experti přiznávají, že již od sazby 20,75% (Petr Mach, 2005) musí výnos DPPO klesat. To jenom potvrzuje, jakým neseřízným až šarlatánským způsobem koalice přistupuje k tak zásadní věci, jakou je daňová reforma. Divím se Miroslavu Kalouskovi, že takové jednání jako ministr financí zastřešuje.

Otakar Kalenda

rozum ??
síla ??
odvaha ??

KDU-ČSL

Lidovecké hodnoty?

Může za to všechno strach

Nedílnou součástí českého mediálního folklóru se již dávno staly občasné zprávy informující čtenáře o nějaké té demonstraci, kde dostal kdosi pěkně po hubě. Popravdě to nikoho ani příliš nezajímá. Na demonstrace podle selského rozumu stejně chodí jen ti, kdo zaslouží dostat přes hubu, samé pochybné asociální živly. Stalo se však našim policistům, že tentokrát si svá ega zatoužili pozvednout ponížením osob, které nelze v očích veřejného mínění snadno zařadit mezi nějakou tu verbež, přeci jen dělat asistenta poslanci nepřipadne být čtenáři správným povoláním zaníceného anarchisty, rozvraceče naší pokojné společnosti. Podobně je tomu s předsednictvím v MSD. Prostě páni policisté konečně přehmátli, konečně je viditelným to, co by za jiných okolností zůstalo skryto pod kouzelnou formulku „udržování pořádku“. Naše policie bezdůvodně řeže občany, projeví-li ti nevhodnou ideovou orientaci. A lidem je to fuk!

V širší perspektivě jde o logický důsledek teze zastávané tak široce v naší společnosti, teze, která spatřuje smrtelné nebezpečí pro demokracii v té či oné politické ideologii a nerozlišuje nijak mezi skutečným porušením zákona a pouhou myšlenkou. Patří sem bez debaty nacismus, o tom nikdo nepochybuje. Jen vydání knihy „Mein Kampf“ přineslo dotyčnému nakladateli předlouhé soudní martyrium. Myšlenky Marxovy jsou na tom lépe, dokonce existuje jistá parlamentní politická strana, která se jich tak docela nedokáže vzdát, byť pochybuji, že by její členská základna Marxovy nestravitelné knihy kdy skutečně četla. Zároveň však je jiné partaji „antikomunismus“ vítaným tématem snad každé předvolební kampaně od sametového převratu. Předstírá se prostě, že myslet zle a konat zlo je tímtéž, že obojí je stejným zločinem. Protože ale nelze odlišit vždycky správné myšlenky od špatných, pro jistotu se, alespoň co se týče citlivých témat, zakáže myslet docela.

Je možné po ulici chodit v obskurních hábitech a vykřikovat zaklínadla svého náboženství. Nikoho to příliš nevzrušuje a běda policistům, kteří by si na vás dovolili ulevit své frustraci. Ovšem politika je zakázána, to náhle jdou servítky stranou, to se pak z občana stává nebezpečný živel, jemuž je třeba podvrtné myšlenky na strážnici fyzickým cvičením vymést důkladně z hlavy. Mnozí by dodali, že zvláště v případě podezření z levicové orientace. Veřejné mínění v tomto „politickém“ případě mlčí, byť jsou pošlapávány ústavní svobody.

Je, jak věřím, už na čase, aby naše společnost uznala, že svoboda slova představuje hodnotu příliš cennou, aby byla obětována pouhému strachu ze zlovolných ideologií. Důkazem takového pochopení by bylo nemilosrdné stínání hlav našich policistů, kdykoliv by si snad chybně vykládali své povinnosti. Mezi ně jistě patří zasáhnout v případě skutečného porušení zákona, nikoliv ale perzekuce projevů svobody myšlení. Občan se od nebezpečného radikála totiž neliší v idejích, se kterými přišel do kontaktu a kterým snad i věří, totiž nikdo nemá právo jeho intelektuální integritu napadat, ať už si o ni myslí cokoliv. Ten jediný důležitý rozdíl je v ochotě překročit zákon. Kdokoliv to učiní, musí být potrestán. A nikdo jiný! Jak jinak by také ten policista měl rozeznat radikála od občana než podle jejich činů? Do mysli jim přeci nenahlédne. Začali jsme však ze strachu pronásledovat pouhé myšlenky. Namísto toho, aby policie trestala skutečné porušení zákona, aby zastavila jakékoliv opravdové projevy extremismu, pro jistotu mlátí každého, kdo vypadá „politicky“. A tak teď jsme tam, kde si zasloužíme být. Dnes to byli „vlivní lidé“, kdo dostali kapky, a mnoho se o tom mluví. Zítra to můžete být vy a nikdo se na vaši obranu nezvedne, nikdo o tom nenapíše ani řádku, nikoho to nebude vůbec zajímat. Chceme tohle?

Jan Vyskočil

Václav v říši vědy

Někdo nerad jablka, jiný vodku a jiný zase zelenou barvu. Zdá se mi to v pořádku. Ale jak už říkali v antice: všeho s mírou.

Míru, zdá se mi, však pomalu začíná ztrácet tažení Václava Klause proti ekologii a zvolna se přeměňuje v menší křížovou výpravu: nejdříve svatá kniha „Modrá nikoli zelená planeta“, poté klausovská ikona v americkém tisku a teď, čerstvě, kázání národům v OSN. Zajímalo by mě, jestli pan prezident v dalším kroku sáhne i po zbraních. Václav Klaus oděn do neprůstřelného brnění ekonomie, to by asi bylo něco. A to se říká, že zelená uklidňuje...

*Chytřejší než horákyně:
Václav Klaus.*

Die ústavy České republiky je úkolem prezidenta především reprezentace státu navenek. A zahraniční politiku státu tvoří aktuální vláda. Za vlády koalice ČSSD a KDU-ČSL ovšem Václav Klaus často pranýřoval jednu z největších vládních priorit – Evropskou unii. Nyní, za nové vlády, si našel i nové hobby – globální oteplování.

Jít proti vlastní vládě už se mu asi omrzelo, a tak jde proti všem. Odvážné, ale nikoli příliš chytré. Tentokrát totiž prezident přestřelil. Pustil se do tématu, k jehož serióznímu hodnocení má zcela minimální kompetenci. Kdo mu dává právo hodnotit, zdali je oteplení o půl stupně málo? Je vědec a provedl snad nějaká měření? Je jasnovidec a ví, co bude?

Netvrdím, že by prezident republiky nemohl mít své vlastní názory.

/pokračování na straně 10/

/pokračování ze strany 9/

Ba naopak. Jen by měl projevit dostatek moudrosti na to, aby poznal správný čas, místo a způsob jak je sdělit. A to podle mě Václav Klaus nedělá.

„Zvýšení hladiny moří může být hrozné pro obyvatele tichomořského ostrůvku, ale zvýšení teploty může vést k tomu, že bude obyvatelná obrovská část Sibiře, která je rozlohou mnohotisíckrát větší.“ Václav Klaus, Modrá, nikoli zelená planeta.

„Jestli má být cílem schůzky umlčet hlavu státu, které záleží na budoucnosti světa, pak si myslím, že očekávání pana Bursíka nejsou úplně realistická.“ prezidentův tajemník Ladislav Jakl, Otázky Václava Moravce.

Slib prezidenta republiky dle Ústavy ČR: „Slibuji věrnost České republice. Slibuji, že budu zachovávat její Ústavu a zákony. Slibuji na svou čest, že svůj úřad budu zastávat v zájmu všeho lidu a podle svého nejlepšího vědomí a svědomí.“

Martina Dočkalová

Vláda káže vodu a pije víno

„Pokud se šetří ve všech oblastech, nelze zcela vyjmout žádnou skupinu obyvatel.“ Tento teoreticky nenapadnutelný výrok patří předsedkyni poslaneckého klubu SZ, Kateřině Jacques. Nenapadnutelný proto, že správný reformátor by měl být veden snahou nalézt pro své návrhy co nejširší konsensus. Jeho hledání pak jistě napomůže, budou-li důsledky navrhovaných opatření „bolet“ všechny ve společnosti zhruba stejně.

Věčný rozpor teorie-reality však v našich aktuálních podmínkách nabývá hrozné podoby. Výrok Kateřiny Jacques byl totiž reakcí na protesty předsedy Národní rady osob se zdravotním postižením, Václava Krávy, proti tíživému dopadu vládní „reformy“ (především zpoplatnění zdravotnictví) právě na zdravotně postižené. Dodávám, že ta samá „reforma“ vylepší díky daňovým čachrům měsíční příjem té samé Jacques o téměř sedm tisíc!

Bez špetky závisť se ptám, proč politické vládní koalice neaplikují šetření i na sobě? Proč káže vodu a pije víno? Premiér Mirek Topolánek, který si měsíčně „přivydělá“ dvacet šest tisíc, by mi asi řekl, že je mi do toho...

Podle Dany Kuchtové si vláda díky své práci přilepšení zaslouží. Možná má pravdu. Máme totiž vládu za všechny peníze.

Otakar Kalenda

Vláda ČR ještě před personálními změnami.

Šustr nemůže šikanovat opozici

Místopředseda rozpočtového výboru Ladislav Šustr (KDU-ČSL) se ostře pustil do údajně „nezodpovědné“ opozice. Ve svém článku „Opozice blokuje výbor, navrhu převolbu“ (Právo, 13. 8. 2007) však použil několik argumentů, které považují přinejmenším za problematičké.

Ladislav Šustr „chce být bez dluhu a žít na standardní úrovni“. Nic proti tomu. Jenom by měl být objektivnější a neměl by obviňovat opozici z „prosazování varianty nadstandardního žití za cenu extrémního zadlužení“, protože si jistě vzpomíná, kdo byl strůjcem hlavní příčiny současného utržení mandatorních výdajů z řetězu. Byl to Šustrův stranický kolega Pavel Severa, který před loňskými parlamentními volbami navrhnul skokové zvýšení rodičovského příspěvku. Bude za tuto

patnáctimiliardovou sekuru do veřejných rozpočtů Šustrem exkomunikován z pravicového tábora?

Dále, paritní počet křesel pro koalici a opozici (nejen!) v rozpočtovém výboru není výsledkem ničeho libovůle, ale rozhodnutí voličů, kteří do sněmovny zvolili stejný počet poslanců za oba bloky. Dalo by se očekávat, že na tomto půdorysu vznikne silná vláda s kompromisním programem. Místo toho však máme slabou vládu, která tak strategickou věc, jakou je reforma veřejných financí, doslova hrne parlamentem – a to bez náznaku komunikace s kýmkoliv... vyjma dvou přeběhlíků, bez jejichž hlasů se neobejde.

Když navíc koaliční poslanci občas nechodí do práce (např. Radim Fiala z ODS), nelze se divit, že opozice využije své převahy a arogantní vládu vytrestá. Šustrův křik o „sobec-

kosti“ opozice a vyhrožování převolením výborů svědčí o nepochopení situace, totiž o potřebnosti kompromisu ve prospěch občanů namísto válčování.

Šustr však přece jen dokazuje, že rozpočtový výbor nutně převolbu potřebuje – svým tvrzením, že „zákon, který navrhujeme, eliminuje vysoké rozpočtové deficity“. Šustrovi uniklo, že hlavní výtka řady ekonomických analytiků (např. Aleš Michl) vůči reformě spočívá právě v tom, že deficit veřejných financí neřeší! Vždyť i sám ministr financí Miroslav Kalousek za předpokladu prosazení reformy plánuje pro rok 2010 deficit rovných 70 miliard a nazývá jej děsivým! Myslím si, že v rozpočtovém výboru by neměli být arogantní a zaslepení lidé, kteří neváhají tvrdit, že černá je bílá.

Otakar Kalenda

Pražské metro oslavuje

Za najdôležitejší a najkonkrétnejší projekt pražskej podzemnej dráhy je projekt označený - Metro a doprava v Praze. Vypracoval a navrhol ho kolektív projektantov Ing. Zbyňka Jirsáka, Ing. Jindřicha Horešovského, Ing. Vojtěcha Thořa a Ing. Jiřího Střelitu v rokoch 1951 - 1955.

Spomínaný projekt k riešeniu postupnej výstavby podzemnej dráhy vznikol na základe ich prednášok, ktoré usporiadala v dňoch 21. februára a 28. februára 1957 sekcia mestskej dopravy Vedeckej technickej spoločnosti pre dopravu. Definitívne sa na verejnosť dostali dva návrhy - podzemná elektrická dráha alebo metro. Autori sami upozornili na hlavné nedostatky predstavy podzemnej elektrickej dráhy - vyšší profil tunelov s ohľadom na trolejové vedenie, nevýhody bočných nástupišť, potreba výjazdovej plochy a prenášanie nepravidelnej prevádzky z povrchových úsekov do tunelov. Základná predstava ich návrhu bola práve koncepcia podzemnej elektrickej dráhy prebudovanej neskôr na klasickú mestskú rýchlodráhu. V projekte boli navrhnuté tri trate - trať A v smere Dejvice - Vinohrady, ktorá bola rozdelená do dvoch základných tunelových úsekov - prvý tunelový úsek bol navrhnutý pod Pražským hradom v úseku Prašný most - ulica Klárov, druhý úsek v smere Náměstí Jana Palacha - Náměstí Míru. Trať B bola navrhnutá v smere Smíchov - Karlín s tunelovým úsekom Palackého náměstí - ulica Těšnov. Trať C bola navrhnutá v smere

Nádraží Holešovice - Náměstí Hrdinů s tunelovým úsekom v spomínanom smere. Navrhnuté podzemné prestupné stanice boli na Václavskom náměstí - Můstek - trať A a trať B a Muzeum - trať A a trať C a na začiatku

Sokolovskej ulice - prestupná stanica Florenc - trať B a trať C. Výstavba podzemnej elektrickej dráhy neznamerala úplný zánik klasickej elektrickej dopravy v starom meste. Ďalej autori upozornili aj na ďalšie nedostatky predstavy podzemnej elektrickej dráhy - „ Výstavba podzemnej rýchlodráhy má hlavnú nevýhodu, pri ktorej je potrebné vybudovať jeden tunelový úsek, aby mohla byť zahájená premávka. Pokusme sa preto cez nevýhody, ktoré boli uvedené pre riešenie podzemnej elektrickej dráhy ako prechodnej etapy, hľadať vhodné riešenie, ktoré by umožnilo vybudovať investične ľahko zvládnuteľnú časť niektorej trate, hlavne pod starým mestom, riešenie, ktoré by umožnilo okamžité zaradenie tohto úseku do premávkového usporiadania. Po konečnom stanovení navrhovaných podzemných úsekov je potrebné vypracovať úvodný projekt, aby rýchly rozvoj elektrickej dráhy, ktorý môže byť veľmi rýchly, ako sme mohli nedávno pozorovať v niekoľkých veľkomestách, nás nenašiel nepripravených " - písali autori v projekte Metro a doprava v Praze. Písal sa rok 1960 a kvalita mestskej hromadnej dopravy sa postupne zhoršo-

vane vládou. Vládne uznesenie číslo 1033 zo dňa 31. októbra 1962 potvrdilo nevyhnutnosť premiestnenia elektrickej dráhy v starom meste pod povrch starého mesta a to znamenalo, že sa mohli konečne začať konkrétnejšie projekčné práce. V nasledujúcom roku doporučil Pražský projektový ústav vo svojom projekte podzemnej dopravy ako výhodnejší systém podzemnej elektrickej dráhy. Investičný projekt, ktorý bol dokončený následne v roku 1964 potvrdil projekt označený Metro a doprava v Praze za najvýhodnejší, ale zmenil lokalitu niektorých staníc navrhnutých autormi. Na trati A boli navrhnuté podzemné stanice - Prašný most, Staroměstská, Stavovské divadlo, Senovážné náměstí, Hlavní nádraží - prestupná stanica na trať C, Muzeum - prestupná stanica na trať C, Náměstí Míru, Jiřího z Poděbrad a Flora. Na trati B boli navrhnuté podzemné stanice - Karlovo náměstí, Vodičkova, Jungmannovo náměstí, Stavovské divadlo - prestupná stanica na trať A, Náměstí republiky, Masarykovo nádraží a Florenc - prestupná stanica na trať C. Podzemný úsek mal pokračovať až do Sokolovskej ulice. Trať C mala spoločnú podzemnú prestupnú stanicu s traťou B Florenc, Hlavní nádraží - prestupná stanica na trať A, Muzeum - prestupná stanica na trať A, Náměstí I. P. Pavlova a na Fügnerovom náměstí. Súčasťou projektu podzemnej elektrickej dráhy boli navrhnuté i rozsiahle zmeny tratí povrchových elektrických dráh. Okrem rušenia tratí v starom meste boli navrhnuté nové moderné alebo preložené trate elektrických dráh v závislosti na urbanistických a komunikačných premenách mesta. Bol skutočne najvyšší čas uskutočniť konkrétne riešenie.

/pokračování na straně 12/

Původní vozy pražského metra ze 70. let. Dnes již nahrazeny modernějšími soupravami.

vala. Hlavne elektrická dráha trpela preťaženie komunikácií, častými technickými poruchami a stávala sa nespoľahlivou. Riešenie mestskej hromadnej dopravy v hlavnom meste Prahe sa konečne dostalo na roko-

/pokračování ze strany 11/

V základnej informácií o výstavbe podzemnej elektrickej dráhy v Prahe, spracovanou v máji roku 1966 Projektovým ústavom dopravných a inžinierskych stavieb hlavného mesta Prahy, Investorom dopravných a inžinierskych stavieb hlavného mesta Prahy a Vodnými stavbami Sezimovo Ústí sa pravdivo uvádzalo - „Vo vlastnej premávke mestskej dopravy, v zdokonaľovaní celého systému a v realizácii jednotlivých stavieb sa ešte nič neuskutočnilo a dopravná situácia v Prahe sa dostáva už za hranicu svojich výkonnostných možností. Už dávno sa nedá hovoriť o kvalite dopravy, hlavne o jej hlavných požiadavkách - rýchlosti, spoľahlivosti, bezpečnosti a kultúre cestovania. "Následne prišla historická udalosť pražskej dopravy - začína sa výstavba podzemnej elektrickej dráhy! „ Dnes sa o 14. hodine začalo so slávnostným výkopom v Opletalovej ulici s výstavbou podzemných tratí pre pražské elektrické dráhy. Plány a projekty sa začínajú meniť v skutočnosť! " - oznamovala čitateľom dňa 7. januára 1966 Večerná Praha. Nezačala sa ešte ražba tunela, ale preloženie inžinierskych sietí boli nevyhnutnou podmienkou k ďalšej ešte konkrétnejšej realizácii. Dňa 18. novembra 1966 ešte pred zahájením výstavby prvých staníc, podpísali vlády Sovietskeho zväzu a Československa dohodu o spolupráci pri výstavbe pražského systému podzemnej elektrickej dráhy. Ďalej pokračovali prípravné práce a dňa 15. marca 1967 sa začalo so stavbou prvej stanice podzemnej elektrickej dráhy pred Hlavnou stanicou. Presne o dva mesiace neskôr dňa 15. mája 1967 boli zahájené práce i na najvýznamnejšej stanici podzemnej elektrickej dráhy - Muzeum a obyvatelia hlavného mesta začali prežívať rušné obdobie. Zahájená bola i stavba mostu cez Nuselské údolie a v jeho tubuse bolo navrhnuté umiestnenie trate elektrickej dráhy. Jeho stavbu už v

januárnych mesiacoch roku 1965 prednomenali asanácie niektorých domových blokov. Keďže práce prebiehali mimo stredu mesta, nenarušovali výrazne dopravu v strede mesta. Prvá trať metra C bola navrhnutá do premávky vo väzbe na dokončenie Nuselského mostu. Z uznesenia vlády sa museli uskutočniť organizačné opatrenia. Bolo rozhodnuté prideliť projektovanie elektrickej dráhy do rezortu ministerstva dopravy a vybrať generálneho projektanta do 1. septembra 1967. Generálnym projektantom bol určený vtedajší Štátny ústav dopravného projektovania, ktorého hlavnou úlohou bolo pripraviť zmenu projektov trate C. Ihneď bolo potrebné vypracovať technické podmienky a normy pre projektovanie metra a riešiť súpravy pre metro. Už v spomínanom vládnom uznesení bolo predsedovi Štátnej plánovacej komisie a ministrom zahraničného obchodu navrhnuté, aby rokovali o možnosti dodávok súprav metra zo Sovietskeho zväzu a navrhli možnosť výroby súprav v Československu podľa sovietskej licencie. Najťažšou úlohou bola výstavba trate C, pretože sa predpokladal prvý podzemný úsek len v úseku Hlavní nádraží - Nuselský

most v dĺžke 2,5 km. Napriek úseku Hlavní nádraží - Nuselský most by nebola výstavba rozhodne efektívna. Aby trať dosiahla dĺžku aspoň 7 km, bolo rozhodnuté o jej pokračovaní na Budějovické námestie. Ukončenie trate u Hlavnej stanice bolo nevhodné, pretože by neumožňovalo prístup z dôležitej priemyselnej oblasti vo Vysočanoch. Preto bola navrhnutá nová konečná stanica Florenc, ktorá bola označená za dôležitú stanicu naväzujúcu na električkovú a autobusovú dopravu. Súhrnné projektové riešenie pre prvý úsek trate C od Hlavnej stanice po Nuselský most bolo ukončené už v novembri 1967, príprava projektu ostatných úsekov trvala dlhšie obdobie. Dodatočne bolo rozhodnuté o predĺžení prvého úseku od Nuselského mostu na sídlisko Kačerov, kde bola navrhnutá stavba depa.

Slávnostným zahájením výstavby pražského metra dňa 7. januára 1966 sa sen obyvateľov hlavného mesta Prahy stal skutočnosťou i dôležitou historickou udalosťou pre mnohých Pražanov, ktorí si pripomenú obdobie, ktoré významne spojilo ich život s pražským metrom.

Alan Lano

Nově budovaná futuristická stanice Střížkov na trase metra C.

Budoucnost Kosova

„Jednoho dne, spíše dříve než později, budete muset říci: už je toho dost. Kosovo je nezávislé.“

Debaty ohledně budoucnosti Kosova nemají zrovna příliš věcný charakter. Ba právě naopak ony ukazují na pravou povahu politiky, kterou je autoritativní rozhodování o záležitostech společného soužití lidí, které jenom v ideálním případě může mít povahu „spravedlivého“ rozhodování s demokratickou legitimitou. V české společnosti, která je ovlivněna historickým dědictvím koncepcí slovanské vzájemnosti z 19. století, mají tyto debaty mimořádně polarizující charakter. Snad nikde, s výjimkou Řecka, nezbudila vojenská operace NATO oproti Jugoslávii z roku 1999 takový odpor jako v naší společnosti zatížené historickým dědictvím panslavistických idejí. Odpor části české veřejnosti proti této operaci je zarážející zejména ve srovnání s chladnou reakcí veřejnosti na válku v Iráku v roce 2003. Tu protiválečná část veřejnosti nanejvýš vnímala jako jakousi „válku s Jugoslávií č. 2“ a pomíjela přitom argument, že řada protagonistů operace NATO vůči Jugoslávii byla rozhodnými kritiky irácké operace (Madeleine Albrightová, Wesley Clark, Joshka Fischer, Gerhard Schröder).

Vojenská operace NATO definitivně posunula rovnováhu sil na Západním Balkáně. Uštědřila Miloševićovi psychologickou porážku, která vedla k jeho volební prohře na podzim 2000. Kosovu dala faktický status mezinárodního protektorátu. Srbská vláda v něm ztratila jakýkoli reálný vliv a de facto, i když ne de iure, Kosovo začalo fungovat jako nezávislá země. Už před válkou při jednáních v Rambouillet v únoru 1999 se albánská ani srbská strana nebyly schopny shodnout na budoucím statusu Kosova.

Už proto je zřejmé, že z dlouhodobého hlediska neexistuje jiné stabilní řešení, než je nezávislost Kosova. Na albánské straně neexistuje relevantní politická síla, která by si přála autonomii v rámci Srbska. Setrvání v rámci Srbska není myslitelné už jenom z toho důvodu, že Jugoslávie prohrála válku a že srbská strana zatížila možné soužití etnickou čistkou vůči albánskému obyvatelstvu z roku 1999. Neumím si proto představit, co by mohlo přimět kosovskou politickou reprezentaci ke společnému soužití se Srbskem. Alternativou vůči nezávislosti je pouze pokračování současného statutu quo s jeho nejistotou a neurčitostí.

Situace v Kosovu trápí všechny: Srby, Albánce i EU. Řešení je ale stále v nedohlednu.

Argument, že nezávislost Kosova by byla nefér vůči kosovským Srbům, je sice možná formálně pravdivý, ale je projevem nerespektování politické reality a přenášením naší multikulturní morální citlivosti do reality společnosti, která žije v jiném historickém čase.

I Západní a Střední Evropa si v 19. století prošly fází etnického nacionalismu, a proto z hlediska historie nemáme právo odpírat tuto zkušenost balkánským národům. Nacionalismus je sice krvavý proces, kdy se právo jednoho národa prosazuje na úkor práva národa jiného, ale zároveň umožňuje vytvářet relativně stabilní politické jednotky, které dávají lidem silný pocit sounáležitosti a pocitu identifikace se státem, který chyběl v impériích typu Rakouska - Uherska i v komunistických federacích typu Jugoslávie nebo Sovětského svazu. Pochopitelně je nutné zajistit, aby nezávislost Kosova umožňovala i jistou míru ochrany práv nealbánských menšin, podobná opatření ale materiály zmocněnce OSN pro Kosovo Martti Ahasariho obsahují.

Ani tvrzení, že nezávislost Kosova by byla nebezpečným precedentem, který by mohl vést ke vzniku Velké Albánie a destabilizovat tak například Makedonii, nejsou v tomto ohledu příliš přesvědčivé. Jednak by tomuto procesu šlo čelit zahraniční politikou EU vůči Balkánu, ale hlavně, není možné bránit balkánským národům, aby si svobodně určily politické jednotky, v rámci kterých chtějí existovat. Hranice Balkánu byly v minulosti narýsovány evropskými imperiálními mocnostmi a to se nesmí opakovat. Proto je třeba respektovat procesy, které vedly k nezávislosti Černé Hory a které s největší pravděpodobností povedou k nezávislosti Kosova.

Marek Německý

Kosovský dialog

V přístupu, který je mnohdy v úzké korelaci s vágní znalostí nutných faktů o těch či oněch geografických uspořádáních, bychom se mohli snadno dopustit jistých pochybení, které by v konečné fázi mohly vyústit v patologické paralely, které by se staly průvodními prvky nikoliv cest všespěšných, ale tras vedoucích k zemím nikoho.

Proto je také více než vhodné při diskusi o Kosovu nehovořit pouze o jistém geografickém celku zvaném Kosovo, ale je více než nutné pojímat ono místo v rámci co největšího možného, komplexního a konfrontačního uspořádání. V jistém metaforickém slova smyslu, vzhledem k silnému Srbskému či Kosovskému náboženskému zastoupení, se my jeví jako nejvýstižnější najít tvář země a cestu ke Kosovu v pojetí co nejobjektivnější exegeze, která jako jediná může přirozeně implikovat zdravé podílení se na spoluvtváření podoby této země. Bylo by však více než liché z hlediska přístupu k této zemi hovořit o nějaké „přírodní spontaneitě“ či být spolu účastní činům, které by v konečném stádiu nebyly nikterak nápomocny.

Troufneme-li si na to stát se prognostiky ve smyslu vývoje této země či snad raději tohoto evropského jihovýchodního bloku, pak nemůžeme stát zaujatě v jeho středu,

ale je třeba provést analýzu současných reálných a historických dispozic, z kterých můžeme vytvořit „vývojový plán“, který bychom si přáli aplikovat do oněch sociálně ekonomických podmínek. Avšak je třeba také si uvědomovat, že tato cesta plánování je schůdná pouze po určitou dobu a onen plán musí být akceptován. Tuto snahu lze pozorovat s příchodem OSN do země, kde od roku 1999 můžeme pozorovat investice do rozličných projektů, které měly za úkol kladně stimulovat ekonomický růst. Na této rovině bylo investováno převážně do obchodu a stavebního průmyslu. Do té doby jednoznačně nejsilnější podíl tvořilo zemědělství. Při diskusi o směřování Kosova je nutné brát v potaz i velkou míru nezaměstnanosti, široké chudoby a potenci kvalifikace obyvatelstva, avšak v širší míře než jen v území dané země.

Vzhledem k omezenému prostoru, jenž je vymezen touto krátkému pojednání, nebudu více hovořit o nutnostech tohoto „Kosovského zamýšlení“, ale nemohl jsem si je odpustit alespoň v tomto omezeném množství, jelikož je považuji za nutné pro uvědomění si velikosti tohoto tématu a jeví se mi jako jedny ze základních stavebních kamenů reálného dialogu.

Josef Sátora

Polsko - úspěšný návrat ze slepé uličky

V říjnových volbách se nerozhodovalo jen o budoucnosti Polska, ale do určité míry i o vývoji v Evropě a v jistých ohledech i světa. Neboť vítězství liberální Občanské platformy nejspíše znamená zeměřesení v zahraniční politice našeho čtyřicetimilionového souseda. Například pro polsko-americké rozhovory o raketové základně to může znamenat výrazné zpomalení. Vždyť novým min-

istrem zahraničí by měl být podle všeho bývalý ministr obrany v Kaczyńského vládě Radek Sikorski. Tento respektovaný mladý politik s diplomem z Oxfordu hodlá vrátit na jednací stůl i otázku zrušení vízové povinnosti pro Poláky. Američané tak pro svá vyjednávání dostanou toho nejtvrďšího možného partnera a rozhovory se od těch americko-českých budou diametrálně lišit.. Tak silného

Donald Tusk oslavuje vítězství v polských parlamentních volbách.

proamerického spojence jako byl premiér Jaroslaw Kaczyński už ve Varšavě asi nenajdou. Donald Tusk jako nový premiér hodlá stáhnout i 900 polských vojáků z Iráku (pro úplnost je ovšem zapotřebí dodat, že tyto vojáky tam poslal již socialistický prezident Kwasniewski). Ti tvoří jeden z nejpočetnějších zahraničních kontingentů v těžkými nepokoji zmítané zemi a pro administrativu amerického prezidenta George Bushe to představuje citelné oslabení.

A o čem tedy výsledek voleb svědčí? Především o vzrůstající síle proevropského myšlení dnešního Polska. To reprezentuje zejména městské obyvatelstvo, mladší lidé a vysokoškoláci. V Polsku tak, zdá se, poprvé převážil hlas náměstí, vysokých škol a podnikatelů nad návsí, kostelem a rodinnými farmami chudého východu a jihovýchodu země. V přeneseném významu tak prohrálo Polsko tradiční, katolické, venkovské a nacionalistické. Prohrála země, která se uzavírala před světem, ve svých sousedech místo spojenců viděla spíše nepřátele a v Evropské unii jen nový, sice kultivovanější, ale ještě efektivnější nástroj poroby nezávislých států a jejich národů.

A o čem dál tyto volby vypovídají? Jestliže v roce 2005 panovalo rozčarování a znechucení z korupčních afér a skandálů levice, nyní došlo u velké části Poláků ke zklamání z konzervativně národovecké politiky pravice. Navíc politika lustrací a honu na „komunistické čarodějnice“ nebyla odpovědí na problémy obyčejných lidí. Dekomunizace společnosti a vyrovnávání se s minulostí byly silnými tématy polské společnosti devadesátých let. Dnešní Polsko ale trápí jiné problémy

Příští vládu tak utvoří Tuskovi liberálové a Polská lidová strana Waldemara Pawlaka, který byl polským premiérem v první polovině devadesátých let. Pawlakovi lidovci se navíc mohou pochlubit i dlouhou historií. V moderní

podobě existují již od pádu komunismu, na rozdíl od Práva a spravedlnosti a Občanské platformy, které byly obě založené až v roce 2001. Přestože budou mít spolu v Sejmu nadpoloviční většinu poslanců, pro odvrácení vet prezidenta Lecha Kaczyńskiego jim ještě pár hlasů scházet bude. S největší pravděpodobností tak opět vstoupí na scénu třetí hráč: polská levice. Ta po sérii korupčních afér v letech 2001-2005 prošla drastickou opoziční kúrou. Alianci čtyř levicových hnutí kandidujících pod názvem Levice a Demokrati do voleb vedl právě bývalý prezident Alexander Kwasniewski. Svoji proevropskou filozofií s důrazem na liberálně-ekonomické reformy a rychlé přijetí eura i aktivnější pro-sociální politikou budou tvořící se vládní dvoukoalici „jistit záda“ z opozičních lavic.

Tusk to bude potřebovat. Stane v čele vlády, která bude usilovat o smělé cíle: zefektivnit čerpání obrovského množství peněz z evropské pokladny, udržet vysoký růst polské ekonomiky, zahájit masivní výstavbu infrastruktury a dálnic, pročistit státní finance a zabránit nadměrnému zneužívání rozbujeleho sociálního systému či zeshňlit státní administrativu. Navíc ho bude trápit dobře známý „kostlivec ve skříni“ a noční můra předcházejícího premiéra: katastrofální stav polského zdravotnictví. Snad ještě těžší bude pro jeho vládu naplnit očekávání, že zastaví exodus mladých Poláků do zahraničí a velkou část z dvou milionů těch, kteří již odešli, přiláká zpět do rodné země důstojným platovým ohodnocením, zajímavými možnostmi uplatnění i lepší atmosférou ve společnosti. Po-daří-li se mu přes všechny nástrahy svoji zemi dobře řídit, možná bude moci pomýšlet i na ten nejtajnější sen. Na to, že v premiérském křesle zažije ve Varšavě i první zahajovací zápas mistrovství Evropy ve fotbale. To bude Polsko spolu s Ukrajinou pořádat v roce 2012. Pro bývalého mládežnického sportovce a velkého fotbalového fanouška větší ocenění snad ani neexistuje.

Jakub Štědroň

Letem socdem. světem: Srbsko - Historie a současnost

Dějiny sociální demokracie v Srbsku začínají v druhé polovině 19. století, kdy se, po konečném osvobození Srbska od Osmanské říše, první generace studentů, dostává na studia na významných univerzitních centrech, kde se setkávají s ideami evropského socialistického hnutí. Mezi těmito studenty byl i Svetozar Marković, který se na studiích v Rusku seznámil s myšlenkami Černyševského a Pisarova, a po návratu do Srbska, v 70. letech 19. století, začíná vydávat první časopisy jako „Radenik“ či „Osvobození“, kde se snaží své čtenářstvo seznámit s myšlenkami demokracie, republikánského zřízení, sociální spravedlnosti a demokratického federalismu. Marković však zemřel velmi mladý, v 28. letech, a tak nemohl pokračovat ve své osvětě, nicméně je všeobecně považován za „otce zakladatele“ socialistického hnutí v Srbsku.

První sociálně demokratická strana v Srbsku (SSDP), budovaná podle německého vzoru, vzniká v roce 1903, po květnovém převratu, kdy se k moci dostává dynastie Karadjordjevićů a především král Petr, liberální a mírný panovník, jehož éra je často označována za zlatý věk srbské demokracie, který ukončila až I. světová válka. Před rokem 1903 museli tehdejší sociální demokraté bojovat jak s obstrukcemi ze strany režimu, tak i přirozeným nedostatkem tradičního voličstva-průmyslových dělníků-jelikož většina obyvatel stále žila na venkově. Se změnou vládnoucí dynastie a urychlenou modernizací Srbska však přichází jejich čas; svaz dělnických odborů vzniká už v roce 1904, stejně jako stranický časopis „Radničke novine“ (Dělnické noviny) a strana se začíná hlásit o slovo na politické scéně. Jejich vůdcem se stává Dimitrije Tucović, největší osobnost /pokračování na straně 16/

/pokračování ze strany 15/
sociálnědemokratického hnutí v Srbsku. Pod jeho vedením se strana stává členem Druhé internacionály a staví se rozhodně proti nacionalismu a militarismu, proti válečným půjčkám a zadlužování země, které dle něj vedou do ekonomického otroctví. Kritizuje jak extrémní nacionalismus v Srbsku, tak i politiku Rakousko-Uherska a Německa vůči státům na Balkáně a dvojí standardy evropské diplomacie, a za jediné možné řešení považoval usmíření a prohloubení spolupráce mezi balkánskými státy.

SSDP ve volbách získávala pravidelně dvě či tři místa v Národní Skupštině-srbském parlamentu-větší úspěchy zaznamenávala v místních a obecních volbách. V předvečer I. světové války zůstali srbští sociální demokraté důslední a hlasovali proti válečným kreditům; jejich zásadní odmítnutí války však zůstalo ojedinelé v celé socialistické Evropě, pomineme-li Francii, kde však po zavraždění Jaurése převládly válečné nálady, podobné těm v Německu či Rakousko-Uhersku.

V době vypuknutí první světové války se Dimitrije Tucović nacházel v Berlíně, kde pracoval na svém doktorátu. Po útoku Rakousko-Uherska na Srbsko však neváhal a vrátil se do Bělehradu, kde si oblékl důstojnickou uniformu a bojoval po boku dalších vojáků. Zemřel v boji koncem roku 1914.

Karel Kautsky, v novinách Die Neue Zeit, napsal: „Mezi mnohými oběťmi, které Internacionála zanechala na bojištích Evropy, je Tucović nejznámější a nejlivnější. Internacionála bude s hrdostí uchovávat jeho památku.“ Lev Trockij v jednom z dopisů z roku 1915 píše: „Spolu s Vámi, plakal jsem nad našim drahým přítelem Dimitrijem Tucovićem, jednoho z nejlepších v naší socialistické rodině.“

Po skončení války a vzniku Království Srbů, Chorvatů a Slovinců v roce 1918, zažívají srbští sociální demokraté těžké chvíle kvůli Říjnové revoluci a rozkolu v dělnickém hnutí, které se štěpí na „starou“ sociální demokracii a revoluční dělnickou

avantgardu-komunisty. Rok 1920 se stal pro ně osudným, na Vukovarském sjezdu všech socialistických stran, který měl sjednotit veškeré levicové síly pod vedením komunistů, byli přehlasováni, a strana se dostává pod „ochranná křídla“ komunistické strany, což znamená její dočasný zánik. Sociální

*Dimitrije Tucović - zakladatel
socdem hnutí v Srbsku.*

demokracie ztrácí půdu jak před režimem krále Alexandra, tak i před populismem a demagogií komunistů, ke kterým se přiklání stále větší část jejich tradičních voličů.

Sílicí komunistická strana se v té době nesporně stává hegemonem levice v Srbsku i na celém území Království Jugoslávie, po zákazu působení je nucena pracovat v ilegalitě, což ji však neubírá na členstvu ani příznivcích. Po skončení II. světové války je jugoslávskému králi zakázáno vrátit se do země, z monarchie se stává socialistická republika pod vedením Josipa Broze Tita. Komunisté okamžitě po svém příchodu k moci zakazují působení všech ostatních stran, a čelní představitelé sociálně-demokratického hnutí zůstávají v exilu. Titův režim se vyznačoval mnoha zvláštnostmi v porovnání s ostatními zeměmi sovětského bloku, a jeho přívětivější tvář je možné přičíst některým sociálně-demokratickým myšlenkám, které však nikdy příliš neohrožily strukturu v podstatě diktátorského vedení Jugoslávie.

Po pádu berlínské zdi se otevírá prostor pro znovuzrození sociálně demokratické strany, v cestě však stál jeden z klíčových aktérů pozdějších válek v bývalé Jugoslávii-Slobodan Milošević. Milošević, vůdce Socialistické strany Srbska, vzniklé z komunistické strany, nelítostně zneužíval vše, co jen připomínalo socialistické myšlenky, aby prosadil svoji agresivní pragmatickou politiku, která přinesla války a ekonomický kolaps. Jeho pád současně předznamenal i novou šanci pro rehabilitaci myšlenek demokratické levice.

V současnosti v Srbsku působí několik menších stran, které se odvolávají na odkaz sociální demokracie. Především je třeba zmínit se o SDU (Socijaldemokratska unija), vzniklé v roce 1996, v čele s Žarkem Koraćem, která se v lednových volbách dostala, v koalici se třemi menšími liberálními stranami, do srbského parlamentu. Další straně, SDP (Socijaldemokratska partija), pod vedením Nebojše Čoviće, se to však nepovedlo.

V Srbsku, přes bohatou a zajímavou historii sociálně demokratického hnutí, v současnosti neexistuje klasická silná strana levicové orientace, jakou známe například z Německa či České republiky. Její roli na politické scéně jen částečně plní Demokratická strana, která se pod vedením Zorana Djindjiće stala členkou Socialistické internacionály, a bohužel také nacionalistická Srbská radikální strana, která svou demagogií a populismem získává značnou část tradičních sociálně demokratických voličů z řad dělnictva a chudších vrstev společnosti.

Po plné normalizaci poměrů, což se týká především vyřešení otázky Kosova, lze však očekávat, že se zrodí poptávka po straně, která by nejlépe chránila zájmy „dolních deseti miliónů“ v časech divoké privatizace, kterou prožila i Česká republika. V současné době však, kvůli zvláštnostem historického vývoje a stále napjaté situaci ohledně Kosova, hegemon demokratické levice v Srbsku stále čeká na své zrození.

Uroš Lazarević

EU between U.S. and Russia?

What are the challenges the European External Policy will have to face in coming years? Although climate change, energy security or fight against poverty will stay in the core of the EU foreign agenda, the new requirements on the foreign policy strategy are already present now. It will be necessary to develop appropriate relations with major global powers of which the U.S. and Russia are of the key importance in order to promote EU's role in the world politics.

It will be needful to find new ways how to approach both countries with diverging priorities in the International Relations. Although the war against terrorism, which has been predominant issue of the U.S. foreign policy since the 9/11, has been supported by the Kremlin, there are rising number of issues where the U.S. and Russia differ. Russia is no more willing to play second-rate role in the global politics being conscious of its rapid economic growth and geopolitical weight while the U.S. are still locked in their unilateral and patriotic perception of the world what influence the outcomes of the foreign policy decision-making. The last disputes on the U.S. missile defense system or on the Treaty on Conventional Armed Forces in Europe showed that the Europe is once more facing possibility of geopolitical confrontation between major powers which are anchored in the 19th Century international politics.

Having this in mind the EU should undertake necessary steps to develop new strategies which would promote mutual understanding and confidence in relations to both partners. The worst scenario would be if the gaps which already exist due to disagreement in the very essential areas of security, economic and social development, democracy and environment further widened. The EU should prevent such a development. This will lead us to the situation when we will have to choose to go on with the U.S. or Russia when the conflict breaks out between them. Both sides are important and strategic partners when it comes to economic, political and security cooperation. Therefore it would be of key importance to the EU to promote not only bilateral with each partner but to strive for trilateral or even multilateral cooperation.

What should the EU do to establish such a triangle? First of all it's necessary to avoid any anti-American and anti-Russian thinking which undermine constructive dialogue. This doesn't mean to be mute when it comes to sensitive issues. It means that our relations shouldn't be based on stereotypes and prejudices.

Second the new European approach should come with the proposal for trilateral cooperation within the existing international organizations, the UN, WTO, IMF, etc. The cooperation within the Middle East Quartet has shown that there is space for joint action of the U.S. and Russia. The EU should help to identify the issues where their economic, political or security interests cross.

Third the EU needs to show its leadership in reconciliation of different perception of the world threats and problems. The EU sees threats to its security somewhere else than the U.S. do or Russia does. Three, relatively new leaders - Gordon Brown, Angela Merkel and Nicolas Sarkozy - haven't been stigmatized by the Iraq war and other controversies in the EU-U.S. relations. Although they are not willing or are not able to carry out the same policy towards Russia as Gerhard Schröder did, they wish to develop better political and economic framework for the EU-Russia strategic partnership. There is a chance that these leaders will balance strengthening transatlantic relations and promoting cooperation with Russia.

If the European Union wants to anticipate possibility of new bipolarity, it will be inevitable advance from bilateral to trilateral relations. Jan Masaryk, Minister of Foreign Affairs after World War II., said that the former Czechoslovakia could play a role of bridge between the West and the East. The European Union has capacities to play such a bridge in relations between the U.S. and Russia. Political will and unity are the only things that are needed for having visible results. We can only hope that interests of all Europeans outweigh the national interests of different Member States.

Tomáš Petříček

How people come to be patriotic.

I remember the moment when there were the very first presidential elections in our country. At that time I was a youngster, still going to school, but still I felt that kind of agitation, which embraced the whole country since we were to decide upon our first president. I agree that I couldn't think globally at that time, so I thought for myself that Lukashenka would be a good choice. I can't remember why I felt that, maybe I heard from someone, that he would be good because he came from village just as we did, maybe he exuded some charm on TV... But still my dad didn't vote for him, and even in following elections. But un-

luckily, not so many people in the country shared the view of my dad. I remember he said: "To be a President – you have to come from good family, have appropriate education and have enough experience in government affairs".

But still I thought it was great that a representative of village people became the first President of our independent country. I didn't pay much attention to the referendum, when they "agreed" to change the national emblems of our country, though I was in favor of keeping the old ones. I accepted quietly the news about MPs' beating in the Parliament, people disappearing and the worsening state of our economy.

Winter mood in Minsk

But then I grew up, entered University and I had a change of mind. Again, I was lucky when I was doing my first year at the Uni, as I had very good and talented teachers in Belarusian and Belarusian history. They were real patriots of their country and managed to evoke patriotic feelings in me. When the history teacher went to do some research work to Germany, we had a replacement, and that man taught us Belarusian history in Russian. I thought to myself that this was absurd, and didn't attend lectures in history until we had our teacher back. That was also when I started bringing different opposition stickers home, distributing them among my friends, sticking them up in my parents' house, writing letters in Belarusian to my friends and attending rallies from time to time.

I don't know whether to call patriotism just being in opposition to the President and his Government, but in this country it's all the same. If you are not with "him", then you are against "him". And people who wear old national emblems and have nothing to do with the politics are still viewed as being against the ruling class. It's simple. And just by being patriotic in this country you might happen to be taken into custody.

But I think lately that people, little by little, even in the country, begin to dislike what's happening here and overcome the fear that was imposed by the Soviet regime. Here are some recent examples. A former colleague of mine started attending meetings and rallies just last year. Until then he had been afraid to because he was afraid of being caught somewhere, so at first he even didn't even talk about politics at work. But now, since he's crossed the line he talks about it freely and attends rallies. And when one is to happen he calls me and asks whether I'm in or not.

Another example is my uncle (my dad's brother) who lives here in Minsk. He's a former military man, so he's been on the side of Mr. President for a long time, and I had to endure his lectures when he tried to convince me that I

was wrong, that I should thank the President for free tuition at the Uni, that I was able to enter it, and he was adding that it was ok when they beat students like me because we sold ourselves to the West. According to him, it was President's help or gift, while I knew that it was only my hard work and President had nothing to do with it. But my uncle has changed his mind as well. He doesn't proclaim Lukashenka as the best President ever any more; now he finds just four-letter words to describe him.

These are just a few examples, and I'm dead sure that if you go from one family to another you will find more and more examples like these. I can't say for sure what makes people

like the Government or what makes them to dislike it. But in my opinion these two things will be mentioned by almost everybody – lack of information and fear. For example, my dad feels uncomfortable when we talk about politics on the phone. Other people do as well, as they feel that the KGB is still watching them.

You may ask why people change their attitude to the country and/or the Government or what makes them do so? But this question is hard to answer. Maybe at some point people come to think that what they see and hear on state television is not what they see in their everyday life. Maybe there appears the situation when they have to deal with authorities and they see how "friendly" they are in a socially oriented country as they proclaim. Maybe they wonder what makes other people take to the streets and at some point they decide to join those people or start doubting everything and thinking different. Maybe they understand that the military and militia have no rights for beating hard their friends, friends of their friends and pluck up their courage to say no to this. Or maybe they cannot tolerate anymore the situation when common people can't defend their basic rights, while those whom they voted for enjoy all the rights, benefits and forget about their promises. Maybe something else...

But the positive thing is that this is happening, and it doesn't matter really how many people change and become patriots or just supporters of those who live with the hope of revival of their true country, the country under white-red-white flag, the country which managed to get rid of everything Soviet-communistic, the country where you would be able to shout "Long live Belarus" without any fear that you might be detained and charged with swearing in public. This leaves a hope for a better tomorrow. For a better life.

Siarhei Niakhai

KULTURNÍ PŘÍLOHA - PRÓZA

*Řev měsíce, ten bratrský chlad mi zas
projel tělem. Jen ještě chvíli poslouchat a
pak následovat jejich naléhavost. Vzru-
šené smysly na lovu. Zrychlený dech,
najít první stopu! Cítit pach strachu, hájit
vlastní místo.*

*A už oblékám tvou svlečenou vůni,
krásko. Tající sníh. Snad pod horkým
potem, doufáním a zoufáním. Nepustím.
Blížkost mých stínů, musím tě mít, až pod
kůží, a napnout blouzněním všechny
svaly. Štvát, rvát, dusit se tou rudou*

slastí.

*Blesk - drzost tvé bílé šije mezi stromy, na dosah. Bolest z šílenství, chy-
tit, sevřít, vyhrát. A v patách stále ticho jejich běhu – skok!*

Jsme svoji. Za svítání tvé krve, já, ty - a tep noci.

Anna Kořicová

O hvězdách, slepci Erskynovi s motýly a dosud neobjevené barvě (1997)

Až si jednou dodám odvahy, zeptám se Tě,
proč nataženou rukou zakrýváš hvězdy.

Ty skloníš hlavu a tiše zašeptáš:

„Bojím se, že se mraky pořežou o jejich ostří,
vždyť mraky nemají rozum, jsou jako děti, tak snadno se při hře zraní.“
Budeš se za nimi dívat a lehký strach a obavu o ně budeš mít vepsaný
do své tváře, která se tak pro mne stane učebnicí krásy.

Pak se vydáme na cestu a Ty mne po chvíli opatrně vezmeš za ruku.

V ten okamžik pocítím štěstí, které však bude příliš křehké, abych o něm
mohl vyprávět.

Stane se pro mne jarem, jehož sametová vůně mi připomene Tebe,
protože stejně jako Ty i já vím,

že jedna barva stále čeká na své objevení.

A neexistuje nic, co by dokázalo vzít věřícímu člověku jeho naději.

Budu hovořit dlouze o království, ze kterého pocházím, a ty nikdy nedáš
najevo, že Tě místy můj neobratný jazyk snad i nudil.

Budu mluvit vážně.

Není to proto, že bych se bral tak vážně.

Důvodem je, že přisuzuji vážnost příběhům,

které se váží ke království, ze kterého pocházím.

V tom království jsem často potkával Erskina.

Byl to slepý hoch, který prodával motýly, protože byl chudý.

Věřila bys, že se mu vždy po chvíli opět vraceli zpět?

Motýly ho milovali a nutili mne často přemýšlet nad tím, zdali se i já do-
káži pro někoho skutečně obětovat.

Jednou ho naučím rozeznávat všechny jejich barvy, protože Erskin má
nekonečnou trpělivost naslouchat jejich hlasu. Možná by mne pak na
oplátku naučil rozeznávat svět podle jeho vůně.

Chtěl bych Ti také říci o příběhu z ulice De Grasy,

kde v malém krámku s břidlicovou střechou

prodával hrbatý Solomon hvězdy. Prodával hvězdy,

The Watch

Everytime I come across one of those
businessmen dressed in perfect suits,
clasping their notebooks and running ei-
ther to work or from work in order to ma-
nage something „extremely important“,
I remember my boyfriend.

He used to be the same. Ben wor-
ked as a lawyer. To make the descrip-
tion complete, I must add his position
was so high, that in his thirties he was
already secured for the future. Although
he could afford to buy whatever he'd
ever dreamt of, he carried on working
hard, getting up at dawn and coming
home long after dusk.

I'd become a lonely housewife. A
few times I tried to talk with him about
my problem: „ You love your job far
more than me! I've been waiting for you
the whole day and the only words I fi-
nally get from you are 'I'm too tired,
darling.' Can't you you understand
how you're hurting me?“

„ I'm too tired, darling.“ he replied.

Well, now I realise, that inspite of the
way he behaved, I'd never given up ho-
ping he'd surprise me at bringing his sig-
ned notice. Once. My suggestion ended
in a broken porcelaine service:

„ Honey, let's enjoy the rest of life to-
gether, travelling around the world, for
example, shall we? What a romantic
idea!“

„ Are you mad?!“ he shouted.

Scared with the strictness of his re-
action and finding his opinion unambi-
guous enough I tried another option:

„ Ben, we both know how stressful
your job is. It can cause many illnesses,
you should slow down, at least.“

„ Sweetheart, time is money. Time is
money.“

He was blind and deaf, obsessed
with checking his diary every free se-
cond he could spend with me, instead.
Everything in his life was cerefully plan-
ned, including brushing teeth. „Time“
was his alfa and omega. According to
the size of the space this word occupied
in Ben's mind, the only thing he'd al-
ways been ready to take care about
was his watch. He prefered it even to
me:

„ You can't be normal, Ben,

you're stroking your watch! You've never stroked me so tenderly!" I jealously objected.

„Kitty, it wouldn't be fair – it's stayed with me since I was born, which means 34 years. Do you think you'll be able to stay with me for such a long time?" he laughed at me and – was right. I doubted. I felt hopeless. Shivering inside I knew something was going to change, soon. And then it happened – Ben overslept. It wouldn't be strange, in case it had ever happened before, but it hadn't. Ben woke me up furiously, yelling:

„My watch's stopped working! You must have it repaired, immediately!"

His expensive, absolutely reliable watch (with an alarm, ensuring Ben's punctuality, installed) suddenly failed. Ben's dearest friend died in the night and I was supposed to bring him to life again. Ben ran to work and had left me alone with this difficult task, which I couldn't refuse to fulfill. But while looking for some watchmaker, I was becoming more and more convinced I should have thrown the watch away. I plucked up courage and rang Ben, determined to explain him my suspicion:

„Ben? It's me. I'm sorry for disturbing you, but it's necessary. Considering this morning, the accident with your watch, I've reasoned out you'd better let it be.

Sell it! Can't you see it's a sign? It's broken down as well as you will, unless you change yourself. Forget about time, it's not valuable...-"

„Be so kind and have it repaired. No comment."

The watchmaker must have been very crafty – in the evening, the watch was like a new one. Looking forward to seeing Ben's happy face, his joy from the repaired watch, I'd stayed awake – for seven nights, since that „fatal morning". He hadn't come. Then I checked his watch. Instead of the minute – hand, there was, dressed in a suit, Ben. And I wasn't startled, on the contrary, I was satisfied.

He's no longer in hurry, he's his time master, as he's always wished, on my left hand wherever I go.

Anna Kočková

protože věřil, že si jejich prodejem vydělá tolik, že je jednou všechny koupí zpět a rozprostře nad hlavou všech lidí. Nemyslel to s jejich prodejem nikterak zle, musíš mi věřit. To jen hvězdy snad miloval víc, než všichni ostatní. Snad až na Hvězdáře.

Byly to právě hvězdy,
které tak miloval Hvězdář,
který bolestně žárlil na temný mrak, který žíznivě hltal jejich svit.
Věřila bys, že hvězdy měly podobu nikdy neobjevené barvy?
Dokážeš to pochopit?
Dokážeš se alespoň na chvíli podívat na svět jejich očima?
Očima dvou milenců?
Pohledem lidí z království, ve kterém podzim trval celou věčnost
a jaro jen pár okamžiků?
Přesto mělo smysl na něj čekat.
Možná, že i mne se občas zhostí pochyby,
ale Tebe jsem nejistou nikdy neviděl.
I ty jsi znala jméno Tuláka,
který celý život kráčel nekonečnou cestou od města v horách k moři.
Ten Tulák nechtěl věřit, že osudem toho města je prázdnota a trápení.
Měl pravdu. Nemohla to být pravda.

Jsem ukrytý v začarovaném království a vím,
že bych s Tebou nikdy nebyl skutečně šťastný.
Myslím na slepého Erskina a na to, že uvidí barvy srdcem.
Myslím na Hvězdáře,
který miluje stejně nešťastně jako já.
Myslím na to, jak vypadá ta poslední barva,
kterou jsme my lidé zapomněli objevit.
Musí být krásná, jako Ty.
Myslím na unaveného prodejce hvězd Solomona,
který žije svůj život ve snu,
protože ten skutečný život je ještě smutnější než slepota.

To jsou věci, nad kterými přemýšlím, když nemohu usnout,
když den ukrajuje z noci pozlacenou lžičkou svítání
kousky tmavé polevy tak pomalu,
tak zoufale pomalu,
že se začínám bát,
že slunce nikdy nezesílí natolik,
aby zdvihlo těžkou závoru na polední bráně
a vypustilo stádo třpytivých paprsků na nebeskou pastvu.
Chtěl bych Ti toho tolik říci,
ale Ty mne nikdy nevyšlechněš,
protože si nepřiznáš,
že máš klíče od brány,
která dělí mé království od jara.

A jak to vysvětlíš Erskinovi?
A jak to vysvětlíš Solomonovi?
A jak to vysvětlíš Hvězdáři a Tulákovi?
A jak to vysvětlíš tomu,
kdo má na dosah ruky novou barvu, které chce dát jméno po Tobě?
Jak jim to všem, vysvětlíš?
Jak? Jak?? PROBOHA, JAK ???

Jakub Štědroň

Mezi kopci

V místech, kde ze země k nebi kvetou kopce, jež hojně porostlé jsou lesy, v místě, kteréžto vzalo si za své stát se tvaroslovím, do něhož háv země oděn je a čím je také znám. V kraji, o kterém bezesporu můžeme říci, že je jedním z nejkrásnějších, jaké vůbec máme, událo se dlouho očekávané letní setkání Mladých sociálních demokratů. Hluboko v lesích, v místě, kde byl v první čtvrtině minulého století proveden ke krajině architektonicky nešetrný technický počin. Tedy na Želivce, v blízkosti premonstrátského kláštera Želiv a pod přehradou Želivka v malebném kraji Vysočina.

Ti, co se mezi kopci neztratili a dorazili až na ono místo, setkali se zde na přelomu června a července, aby spolu po dva dny živě diskutovali na rozličná témata, která jsou vnímána (a to nejen v kruhu Mladých sociálních demokratů) jako podstatná. Řešily se mimo jiné převážně otázky týkající se podpory školství a studentů, podpory mladých rodin a problematiky sociální jako takové vůbec. Ani práva a ochrana zvířat nebyly při tom všem zapomenuty. Výše nastíněné diskuze a přednášky vážící se k těmto tématům za účasti přizvaných hostů byly velmi zajímavé a obzvláště poslední jmenovaná! Avšak, jak by se na první pohled mohlo z onoho letního setkání jevit, nebylo to jen poučné získávání těch či oněch názorů a naslouchání jeden druhému. Volné chvíle naší činnosti mohly být, či také byly, protkány sportovním soupeřením nebo poznáváním okolních památek. Za zmínku jistě stojí již jednou uvedený klášter, jelikož je silně historicky spjat s komplexním vývojem této krajiny. Bylo by však také velkou chybou nezmínit se i o pivovaru, který je „neoddělitelnou“ součástí kláštera, čili i historie výše nastíněného.

Domnívám se, že bych jistě našel podporu u všech zúčastněných, kteří přijeli ze všech koutů republiky, pokud bych řekl, že ono setkání bylo velmi poučné a smysluplné. Pevně věřím, že i v následujících letech bude přinejmenším stejně tak vydařeně jako toto.

Sátora Josef

Letní olympijské hry

Zdálky je slyšet rytmické bubnování, které svou silicí intenzitou rozbuší Vaše srdce a vzbudí zvědavost. Louče se rozhořivají, hudba vámi prostupuje a bohové přicházejí zahájit první olympijské hry v Heřmanovicích. Pro děti, které je měly možnost zhlédnout, zcela jistě zanechal pocit tajemna, exotiky, doby mýtu a bájí. Něčeho co je vzdálené – a přitom tak blízké. Akce se uskutečnila 24. srpna a měla velký ohlas jak u dětí, tak u dospělých. Soutěžit mohly všechny věkové kategorie v nejrůznějších disciplínách, ať už pohybových nebo poznávacích. Bonusem pro všechny byla jízda na koních, která nadchla nejednoho človíčka.

Maminky měly možnost zhlédnout aranžování květin, případně si posedět u dobré kávy a občerstvení. Pro muže byl vyhlášen nohejbalový turnaj, kterého se zúčastnilo celkem 6 družstev. Zakončením celého dne bylo opékání špekáčku a uhašení prvního olympijského ohně....

Renata Kubincová

Výlet na historický vysílač

Jedno sobotní ráno jsme se vydali na výlet. Jeli jsme vlakem. Vlak máme moc rádi. Vždy si kupujeme skupinovou jízdenku. Každý náš výlet končí návštěvou hospody a tak se nemusíme stresovat tím, kdo bude řídit auto, kde ho budeme parkovat, aby nám ho nikdo neukradl, prostě si nasedneme na vláček a jedeme. Právě tento sobotní výlet byl tematicky naplánován jako prohlídka zříceniny hradu Radyně, který se nachází v blízkosti Plzně. Je bezvadně vidět z dálnice směřující k tunelu Valík. Nejkrásnější pohled na Radyni je večer, kdy je věž nádherně osvětlena.

Vystoupili jsme na vlakové zastávce. A po značce jsme se vydali směrem k Radyni. Procházeli jsme lesem do pěkného kopečku. Cesta nebyla dlouhá, a tak jsme brzy dorazili k našemu prvnímu cíli. A co jsme na vrcholu věže viděli, Vám musím opravdu vyprávět. Celá věž byla posázená obrovskými satelity a vysílači. Opravdu, historická věž uprostřed lesa ozdobená satelity jako chlebiček. „Kdo to jen mohl povolit?“, říkala jsem si. U historických budov každou maličkost schvalují památkáři a tady v lese si každý dělá, co chce. To by se za vlády socanů určitě nestalo.

Měli jsme štěstí, právě otvírali brány do hradu. Koupili jsme si vstupenky a vyrazili se podívat na tu „Satelitní věž“ a výhledy z ní. Na věži to ovšem vůbec nebylo příjemné. Od těch satelitů bylo hrozné horko a nepříjemně to tam vrčelo. Navíc tam v té výšce létaly masařky. Masařky velké jako palec, asi tam od toho záření zmuťovaly. Vůbec se nám to tam nelíbilo. A všechny ty nádherné výhledy dokázaly satelity zkazit.

„Za 30 korun jsme byli ozářeni,“ dělala jsem si legraci a raději jsme si šli spravit chuť dobrým pivem. (Náš druhý turistický cíl).

Kateřina Šnajdaufová

IUSY setkání v Berlíně

Ve dnech 23.-25.8.2007 v Berlíně oslavila organizace IUSY (International Union of Socialist Youth) sté výročí svého vzniku právě ve dnech 23.-25.1907, kdy byla založena v německém Stuttgartu za účelem prosazování společných hodnot sociálnědemokratické mládeže. Za Mladé sociální demokraty se oslav IUSY – „100 YEARS OF STRUGGLE FOR PEACE AND EQUALITY“ zúčastnil Václav Klusák, Tomáš Petříček, Seia Čechová, Monika Hermannová a Oldřich Hasselman, veterán IUSY, který reprezentoval tehdy ještě Československou republiku na poválečném obnovení IUSY v roce 1946 v Paříži. Pestrý, hodnotný program, bohatá účast a skvělá organizace jsou jednou z charakteristik, kterou IUSY každý den prokazuje svoji důležitost po celém světě.

Na tradiční přivítání účastníků uvedené prezidentem IUSY Fikilem Mbalulou navázali předsedové obou pořadajících sociálnědemokratických organizací působících v Německu Björn Böhningem, předsedou JUSOS, a Svenem Fryem, předsedou SJD – Die Falken. Delegáty z celého světa rovněž přišel pozdravit Klaus Wowereit, starosta Berlína.

Již první den bylo možno se zúčastnit otevření feministického diskusního stanu, který fungoval během celým třetí dnů a v jehož režii probíhala i feministická konference FESu. Čtyřhodinová diskuze na téma „Feminization of migration“, na které se podílely ženy s různými úhly pohledů, např.: Lissy Gröner, mluvčí komise evropského parlamentu pro rovná práva žen, Blandine Mollard z Mezinárodní organizace pro migraci v Ženevě, Dr. Parmider Bakshi – Hamm, vědkyně, původem z Indie, která sama musela čelit migračním problémům a později diskriminaci na trhu práce, a Christa Wichterich, publicistka a autorka mnoha článků

/pokračování na straně 23/

Poznámky z Kyjeva

Ve dnech 13.-15. září 2007 jsem měl tu čest zastupovat MSD na Letní univerzitě v Kyjevě. Tuto konferenci uspořádala organizace Yalta European Strategy, což je společná platforma evropských socialistů, konzervativců, liberálů a ukrajinských představitelů.

Letní univerzita byla určena mladým v politice, proto se akce účastnili zástupci ECOSY, YEPP a LYMEC na jedné straně a na druhé straně členové mládežnických organizací ukrajinských politických stran Naše Ukrajina (V. Juščenko), Blok Julie Timošenkové, Strana regionů (V. Janukoviče) a Socialistická strana.

Je zřejmé, že ukrajinská politická scéna je jako celek zaměřená spíše neoliberálně - pozice Socialistické, ale i Komunistické strany je velice slabá. Navíc, 3 hlavní ukrajinské strany jsou založeny spíše na vůdčím principu (tj. zdá se, že stojí a padají s osobou předsedy), bez silnějšího ideového zakotvení. Jejich praktická politika je spíše neoliberální (kromě propopulačních opatření), ale hlavně nevyočitatelná. Sami členové stran se neradi identifikují s určitým tradičním evropským proudem (socialisté, konzervativci, liberálové, zelení, komunisté...).

Společným cílem ECOSY, YEPP i LYMEC tedy bylo seznámit mladé Ukrajince s naší "evropskou politickou hrou". S politickým systémem, kde strany silně zakotvené v ideovém proudu a v mezinárodních strukturách (např. pro ČSSD v Socialistické Internacionále a Evropské socialistické straně) "bojují" na parlamentní půdě hlasováním a diskusí. A bohužel eventuálně "kupováním" poslanců.

Svoji politiku strany realizují prostřednictvím zákonů, které musí být navázány na jiné zákony, a tím jsou politické kroky předvídatelné a limitované.

Dobry příklad je i slavný projev předsedy ČSSD Jiřího Paroubka přednesený večer po parlamentních volbách 2006. Odhlédneme-li od děsivé formy (tj. slovníku, skutečně připomínajícího jinou dobu), obsah sdělení rozhodně nebyl pobuřující: myslíme si, že ODS vedla kampaň nečestně a porušovala zákony. Zvažujeme obrátit se se stížností na k tomu určenou nestrannou instituci - Nejvyšší správní soud.

Tedy nic ve smyslu volby neplatí a nyní si půjdeme na ulici vybojovat naše ukradené vítězství. Což je častý postup při těsných volebních rozdílech v mnoha zemích světa.

Na Ukrajině jsme byli naopak v posledních letech svědky projevů odlišného systému: poražený prezidentský kandidát prohlásil volby za zfalšované (pravděpodobně opravdu byly) a "na ulici" vybojoval opakování voleb (Oranžová revoluce r. 2004). Prezident dekretem nařídil parlamentu rozpuštění (duben 2007), parlament příkaz odmítl a odmítl uvolnit peníze na předčasné volby, prezident se pokusil převzít kontrolu na ministerstvem vnitra atd.

Přes tento odlišný systém se Ukrajina hospodářsky prudce rozvíjí a společnost se postupně modernizuje. Také politický systém se vyvíjí. Jakým směrem, to záleží především na Ukrajincích, ale také na nás - na pokračování spolupráce a předávání našich zkušeností z postkomunistické transformace země.

Václav Klusák

V ulicích Kyjeva během zářijových voleb opět zavládl duch „Oranžové revoluce“.

Mezinárodní akce MSD

V posledních měsících proběhla v zahraničí řada akcí, kterých se zúčastnili zástupci MSD. Většina těchto akcí byla připravena střešními organizacemi ECOSY - Evropský mladí sociální demokraté a IUSY - Mezinárodní unie socialistické mládeže.

- Ze zahraničních cest zástupců MSD je třeba zmínit účast na tradičním semináři *Queer Easter* v Německu, zaměřeného na problematiku sexuálních menšin. Seminář uspořádaly ECOSY, IUSY a IMF ve dnech 3.-9. dubna 2007. Zástupcem MSD byl Pavel Šílený.
- 13.-15. dubna se ve Vídni uskutečnilo setkání prezidia IUSY. Zástupcem MSD byl Václav Klusák.
- Ve dnech 11.-13. května se v Berlíně uskutečnilo zasedání Burelu ECOSY spojené se seminářem. 14.-15. května pak proběhlo setkání Balkánského kulatého stolu v Bělehradě, na těchto setkáních zastupovat MSD Tomáš Petříček.
- V rámci *Global Progressive Youth Forum* proběhla ve dnech 1. a 2. června v Berlíně konference zaměřená na "decent work". MSD reprezentoval Petr Kyslík.
- 6.-12. 7. se v Bělehradu konal seminář „Týden demokracie“. Zástupcem MSD byl Josef Satora.
- Početnější delegace vedená místopředsedou Tomášem Petříčkem se zúčastnila ve dnech 23.-25. srpna festivalu v Berlíně u příležitosti oslav 100 let od založení IUSY.
- Letní univerzita v Kyjevě - společné setkání evropských mladých socialistů, liberálů a konzervativců - proběhla ve dnech 13.-16. září. MSD zastupoval Václav Klusák.
- Podzimní akademie ECOSY se uskutečnila ve dnech 13.-18. října v Evropském parlamentu v Bruselu. Za MSD se semináře zúčastnili Jakub Štědroň a Monika Hermannová.

MSD ale není jenom "konzumentem" akcí, které připravil někdo jiný. V letošním roce zahraniční oddělení MSD připravilo zimní setkání mladých sociálních demokratů ze zemí Víšegrádké čtyřky a Beneluxu. Dále, pro středoevropské mladé sociální demokraty seminář o politické kultuře - ve dnech 25.-27. května 2007. A konečně velké setkání evropských organizací IUSY, které proběhlo ve dnech 15.-17. června v Praze a Příbrami.

Hlavním tématem setkání téměř padesáti hostů byly transatlantické vztahy (Evropa - USA), evropská zahraniční politika a plánované vybudování amerických základů v Polsku a ČR. O tomto tématu s účastníky diskutovali předseda ČSSD Jiří Paroubek a poslanci ČSSD Jan Hamáček, Miroslav Souček a Josef Řihák, starosta Příbrami.

Velké poděkování všem, kteří se na přípravě těchto tří akcí podíleli! A hodně zápalu pro správnou věc i v roce 2008, na který jsou plánovány další mezinárodní akce pořádané MSD.

Václav Klusák

/pokračování ze strany 22/

a knih právě na téma ženské migrace. Fridrich Ebert Stiftung pořádala rovněž konference na téma *International Solidarity at work: Fair globalization needs fair trade*.

K programu patřila i možnost panelové diskuze o Středním východu, stany pracovních skupin věnujících se studentské, feministické a LGBT problematice. Z pestrého výběru workshopů na téma rasismus, regionální integrace, antimilitarismus, vzdělání, dětská práva a mnohá další. Mimo hlavní program bylo možno zúčastnit se výletů po Berlíně, např. do budovy Reichstagu, prohlídky centra Berlína a jeho památek nebo si připomenout židovské obyvatelstvo a holocaust v jeho muzeu.

Zlatým hřebem se stalo shromáždění delegátů na Friedrichstadtplatz shrnující stoletou práci IUSY a jejích členů, z nichž vzešly i takové osobnosti světové politiky jako například rakouský kancléř A. Gusenbauer nebo novozélandská premiérka H. Clark. Velkolepým zakončením programu se stal manifestační pochod delegátů slunečným Berlínem, jehož jsme se rovněž zúčastnili.

**Monika Hermannová
a Seia Čechová**

Podzimní akademie ECOSY v Bruselu se za MSD účastnili Monika Hermannová a Jakub Štědroň. Na pravo od nich Václav Klusák, který je na stáži při Evropském parlamentu.

Tiskové prohlášení

NE antisemitismu ! Zastavme akci neonacistů !

Nás, členy různých antifašistických levicových organizací, spojuje nesouhlas s akcí, kterou pořádají Mladí národní demokraté 10. listopadu 2007. Tato organizace, napojená na neonacistický Národní odpor, plánuje uspořádat pochod pražským bývalým Židovským městem na výročí Křišťálové noci – pogromu, během kterého bylo v roce 1938 v nacistické Třetí říši zavražděno přes 100 Židů a přes 30 tisíc jich bylo zavlčeno do koncentračních táborů, odkud se většina nikdy nevrátila. Nacistická zvěle stála nakonec život šesti milionů Židů.

I dnes neonacisté po Hitlerově vzoru dělají z Židů obětní beránky. Tentokrát je činí zodpovědné za válku v Iráku a jeho okupaci a snaží se licoměrně využít oprávněného nesouhlasu obyvatel. To je však ze strany neonacistů jen falešná záminka, která jim má pomoci šířit jejich rasistické štvání.

Nesouhlasíme s tím, aby organizace, stavějící své politické programy na podobných základech jako někdejší nacistické Německo, propagovaly své antisemitské, rasistické a nedemokratické názory v centru našeho hlavního města. Nevěříme tomu, že by zvolené datum bylo náhodné – neonacisté ke své prezentaci často využívají různých nacistických výročí.

Demonstrace Mladých národních demokratů (a Národního odporu) byla úřady původně zakázána. Poté, co soud rozhodlo o zrušení zákazu, objevily se ze strany magistrátu návrhy na zákazy všech „extremistických“ akcí – tj. úřady by mohly libovolně nakládat s právem na shromažďování a obrátit jej i proti levici a pokrokovým silám. S tím zásadně nesouhlasíme. Stejně tak odmítáme represe proti antifašistům, kterých jsme za letošní rok byli svědky víc než dost. Policie a úřady hnědou špinu nezastaví.

Tímto prohlášením vyzýváme všechny, aby přišli aktivně podpořit akce proti neonacistům 10. listopadu. Úkol zastavit neonacisty je na nás!

„V Německu nejprve přišli pro komunisty, ale já jsem neprotestoval, protože jsem nebyl komunist. Pak přišli pro Židy a já jsem neprotestoval, protože jsem nebyl Žid. Pak přišli pro odboráře a já jsem neprotestoval, protože jsem nebyl odborář. Pak přišli pro katolíky a já jsem neprotestoval, protože jsem nebyl katolík. Pak přišli pro mě a v tu dobu již nezbyl nikdo, kdo by se za mě postavil.“ pastor Martin Niemöller

Mladí sociální demokraté: www.mladi.cz

Mladí zelení: www.mladizeleni.cz

Socialistická organizace pracujících: sop.revoluce.info

Socialistická solidarita: www.socsol.cz

Revo – organizace revoluční mládeže: revo.revoluce.info

Revolution – nezávislá organizace mládeže: revo.cz.tc